Dosar nr. 3-228/23 (2-23175437-02-3-07122023)

Republica Moldova
Curtea de Apel Chişinău
HOTĂRÎRE
În numele legii

11 aprilie 2024 mun. Chişinău

Colegiul Civil, Comercial şi de Contencios Administrativ al
Curţii de Apel Chişinău

Completul de Contencios Administrativ în componența:
Președintele completului, judecătorul Mîra Ghenadie
Judecătorii Dașchevici Grigore şi Bostan Angela
Grefier Tăbîrță Victoria

Examinînd, în ședință publică, acțiunea în contencios administrativ înaintată Cîssa Vladimir împotriva Autorității Naționale de Integritate cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil,

A C O N S T A T A T :

<u>Obiectul acțiunii, circumstanțele cauzei.</u>

La 7 decembrie 2023, Cîssa Vladimir a sesizat Curtea de Apel Chișinău cu acțiunea în contencios administrativ formulată împotriva Autorității Naționale de Integritate prin care a solicitat anularea Actului de constatare nr. 152/30 din 29 noiembrie 2023.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 29 noiembrie 2023, Autoritatea Națională de Integritate a emis Actul de constatare nr. 152/30 prin care a decis:

1. Se constată încălcarea regimului juridic al declarării averii și a intereselor personale de către dl Vladimir Cîssa, deputat în cadrul Adunării Populare a Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia, ex-Președinte al Adunării Populare a Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia în circumstanțele descrise în prezentul act.

2. Se constată diferență substanțială și deținerea averii cu caracter nejustificat, în mărime de - 208 316,70 MDL, în anul fiscal ***** la data de 27.09.*****; în mărime de -188 200,20 MDL pentru anul fiscal 2020 la data de 10.07.2020; în mărime de -***** MDL pentru anul fiscal 2021 la data de 22.10.2021, diferențe ce au fost constatate între averea dobândită și veniturile obținute pentru aceiași perioadă de către Vladimir Cîssa și membrii familiei.

3. Se transmite prezenta cauză în instanța de judecată competentă spre examinare în vederea dispunerii confiscării averii nejustificate.

4. Se sesizează, în termen de 5 zile din momentul în care actul de constatare rămâne definitiv, autoritatea competentă în vederea încetării funcție deținute de dl Vladimir Cîssa.

5. Se decade dl Vladimir Cîssa deputat în cadrul Adunării Populare a Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia, ex-Președinte al Adunării Populare a Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia din dreptul de a exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepția funcțiilor elective, pe o perioadă de 3 ani de la data rămânerii definitive a actului de constatare sau, respectiv, rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești prin care

se confirmă existența averii nejustificate, cu înscrierea în Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa funcție publică sau de demnitate publică.

6. Se aduce la cunoștința dl Vladimir Cîssa actul de constatare și se informează despre dreptul de a-1 contesta în termen de 30 zile de la emiterea acestuia, la Curtea de Apel Chișinău.

Reclamantul consideră, că Actul de constatare nr. 152/30 din 29 noiembrie 2023 este unul ilegal și abuziv, fiind afectat de erori discreționare și vicii fundamentale, care nu pot fi corectate decât prin anularea acestuia.

Susține reclamantul că, autoritatea publică pârâtă a desfașurat o procedură administrativă tendențioasă, arbitrară și ilegală.

Făcînd trimitere la prevederile art. 31 și 118 Cod administrativ, reclamantul conchide că, contrar acestora, motivarea actului administrativ individual este expus doar printr-o afirmare arbitrară și incertă cu referire la stabilirea diferenței substanțiale.

În opinia reclamantului un viciu de procedură, care urmează a fi analizat de către instanța de judecată este neinformarea în termenul stabilit despre prelungirea termenului de efectuare a controlului averii și intereselor personale în privința reclamantului.

În acest context menționează că, potrivit Actului de constatare nr. 152/30 din 29 noiembrie 2023, pagina 1 alin. 2, la 03 august 2022, în cadrul Autorității Naționale de Integritate a fost înregistrată sesizarea cu nr. Col-493/22/1, cu privire la eventuala încălcare a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale de către reclamantul Vladimir Cîssa, care în aceiași zi a fost distribuită aleatoriu prin SIA „E- Integritate”.

Potrivit art. 33 alin. (14) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integriate, controlul averii si al intereselor personale se efectuează în cel mult 9 luni de la repartizarea sesizării. Ținând cont de complexitatea controlului, de comportamentul participanților vizați și a autorităților relevante, în baza unei solicitări motivate a inspectorului de integritate, președintele sau vicepreședintele Autorității poate prelungi termenul de efectuare a controlului până la cel mult 18 luni.

Conform, pct. 90 din Metodologia de efectuare a verificării și a controlului averii și a intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, aprobată prin Ordinul ANI nr. 9 din 14 februrie 2022, inspectorul de integritate informează, prin scrisori oficiale, petiționaul și toate persoanele vizate de procedura de control despre: prelungirea termenului controlului; suspendarea, reluarea și finalizarea procedurii de control.

Potrivit art. 60 alin. (4) din Codul administrativ, prelungirea termenului procedurii administrative are efect doar dacă este comunicată în scris participanților la procedura administrativă în termen de 30 de zile, împreună cu motivele prelungirii.

Menționează reclamantul că, în speță, termenul controlului averii și intereselor personale de 9 luni din momentul repartizării sesizării (03 august 2022), a expirat la 03 mai 2023.

Astfel, luând în considerație că procedura administrativă a fost finalizată la 29 noiembrie 2023, prin emiterea Actului de constatare nr. 152/30, în corespundere cu art. 60 alin. (4) din Codul administrativ, pct. 90 din Metodologia de efectuare a verificării și a controlului averii și a intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, aprobată prin Ordinul ANI nr. 9 din 14 februrie 2022 și art. 33 alin. (14) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integriate, reclamantul urma să fie informat în termen de 30 de zile despre prelungirea

termenului procedurii administrative împreună cu motivele prelungirii, din data de 03 mai 2023.

Al doilea viciu de procedură, care în opinia reclamantului urmează a fi analizat de către instanța de judecată este imixtiunea în activitatea inspectorului de integritate.

În contextul dat menționează reclamantul că, la materialele dosarului de control a fost anexat Avizul la proiectul Actului de constatare Cîssa Vladimir.

Conform art. 20 alin. (3) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integriate, inspectorul de integritate nu solicită și nu primește dispoziții, inclusiv de la președintele sau vicepreședintele Autoritatii, referitoare la controalele aflate în derulare privind averea și interesele personale, privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.

Prin Ordinul ANI nr. 9 din 14 februarie 2022, a fost aprobată Metodologia de efectuare a verificării și a controlului averii și al intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.

Prin Ordinul ANI nr.38 din 30 august 2022, a fost modificată Metodologia de efectuare a verificării și a controlului averii și al intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, aprobată prin ordinul ANI nr. 9 din 14 februarie 2022, fiind completată cu punctele 83^1 - 83^2 cu următorul cuprins:

” 83^1. Inspectorul de integritate transmite proiectul actului de constatare împreună cu dosarul de control ordonat cronologic, numerotat, bordurat și cusut, inspectorului de integritate cu atribuții de control și organizare a activității Inspectoratului de integritate, spre avizare.

83^2. Inspectorul de integritate cu atribuții de control și organizare a activității Inspectoratului de integritate examinează în termen rezonbail proiectul actului de constatare, după care restituie inspectorului de integritate dosarul de control, proiectul actului de constatare avizat, spre analizare și eventuală ajustare a actului.”.

Potrivit art. 20 alin. (3^1) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integriate, nu constituie imixtiune în activitatea inspectorilor de integritate și sunt permise acțiunile de control ale președintelui sau vicepreședintelui Autorității privind exercitarea conformă a atribuțiilor de serviciu de către inspectorii de integritate, precum și privind modul în care inspectorii de integritate respectă practica generalizată de verificare și control.

Astfel, unica persoană, care prin excepție, are dreptul de a efectua acțiuni de control privind exercitarea conformă a atribuțiilor de serviciu de către inspectorii de integritate este președintele sau vicepreședintele Autorității, dar nici într-un caz un alt inspector de integritate.

Prin instituirea obligării avizării actelor de constatare, este grav încălcat principiul independenței inspectorilor de integritate, indicat la art. 20 alin. (2), lit. a) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integriate, care prevede: inspectorul de integritate are obligația să-și îndeplinească atribuțiile cu obiectivitate, respectînd principiile legalității, independenței, imparțialității, transparenței, confidențialității, celerității, integrității, egalității, al dreptului la apărare și al bunei administrări, precum și unul dintre cele 20 de principii de luptă împotriva corupției adoptate de către Consiliul Europei prin rezoluția 9724 din 1997, care constă în asigurarea independenței și atonomiei persoanelor responsabile care activează în domeniul luptei împotriva corupției și necesitatea protejării acestora de la orice imixtiuni și influențe nepotrivite.

Menționează reclamantul că, avizarea actului de constatare este o formă de imixtiune în activitatea inspectorului de integritate manifestată prin inducerea/insuflarea unei opinii și sau concluzii improprii inspectorului de integritate, de către o persoană neautorizată conform legii și care încalcă flagrant prevederile art. 22 din din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integriate, potrivit căruia, inspectorul de integritate este responsabil de legalitatea acțiunilor realizate în cadrul procedurilor de verificare și control, precum si de calitatea controalelor efectuate și a actelor emise. Inspectorul de integritate poartă răspundere disciplinară, contraventională, civilă sau penală în conformitate cu legislația.

Totodată, referitor la calculele efectuate precum și stabilirea diferenței substanțiale, reclamantul menționează că, inspectorul de integritate a apreciat eronat normele de drept și a desfășurat activitatea adminsitrativă în mod arbitrar, în următoarele circumstanțe:

Primul aspect referitor la aprecierea eronată a normelor de drept și a desfășurării activității adminsitrative în mod arbitrar se referă la omisiunea autorității publice de a întreprinde toate acțiunile necesare în vederea stabilirii averii subiectului declarării la începutul perioadei de verificare.

În acest sens, indică că inspectorul de integritate arbitrar a respins suma cu titlu de venit net obținut de 5000 EURO indicată, în declarația de avere și interese personale depusă la 24.03.2017 pentru anul fiscal 2016, pe motiv că reclamantul Vladimir Cîssa nu a menționat modalitatea de primire a mijloacelor financiare, data exactă a transmiterii acestor mijloace finaciare, precum și disponibilitatea financiară a soacrei acestuia, or în corespundere cu art.33 alin.(8) din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate inspectorul de integritate poate solicita informațiile necesare pentru efectuarea controlului și de la autoritățile competente ale altor state, precum și de la organizații și asociații internaționale, în conformitate cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

Prin urmare, evidențiază că inspectorul de integritate putea solicita informații privind disponibilitatea financiară a soacrei sale bazîndu-se pe prevederile legale menționate supra, de asemenea pe de o parte inspectorul menționează că suma este trasferată, iar pe de altă parte solicită data exactă a transferării acesteia, acesta informație fiind disponibilă și prezentată de către instituțiile bancare.

Totodată, atrage atenția instanței de judecată, că inspectorul a prezumat că mijloacele finaciare în mărime de 5000 EURO și-au gasit reflectare în economiile declarate la accederea în funcție, la acest capitol menționează că în sensul CtEDO procedurile penale și administrative se consideră similare, iar în conformitate cu prevederile Codului de Procedură Penală art.8 alin. (3) concluziile despre vinovăția persoanei de săvîrșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile înprobarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile prezentului cod, se interpretează în favoarea bănuitului, învinuitului, inculpatului.

Astfel subliniază reclamantul, că inspectorul de integritate nu este în drept să presupună dacă anumite mijloace financiare au fost economisite, cheltuite, sau sunt cu titlu de venit, dar trebuie să întreprindă toate masurile necesare neinterzise de lege, în vederea stabilirii cu certitudine care este regimul acestor mijloace financiare. în consecință consideră că inspectorul arbitrar a respins ca probă mijloacele financiare în mărime de 5000 EURO.

Un alt aspect referitor la aprecierea eronată a normelor de drept și a desfășurării activității adminsitrative în mod arbitrar, în opinia reclamantului se referă la exercitarea diferită a dreptului discreționar în situatii similare, în cazul introducerii informațiilor în tabelul de calcul.

Exercitarea diferită a dreptului discreționar în situații similare, se constată în urma analizei cauzelor examinate de către Autoritatea Națională de Integritate.

Potrivit art. 2 din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, *diferență substanțială* - diferență care depășește 20 de salarii medii lunare pe economie dintre averea subiectului declarării deținută la începutul perioadei în care acesta a devenit subiect al declarării, cumulată cu veniturile obținute în această perioadă, inclusiv veniturile membrilor de familie sau al concubinului/concubinei, pe de o parte, și averea deținută la începutul verificării, inclusiv cheltuielile realizate în această perioadă, pe de altă parte.

Conform art. 34 alin. (1) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integriate, dacă inspectorul de integritate constată că averea și interesele personale nu au fost declarate în mod corespunzător sau că între averea dobândită în timpul exercitării mandatelor, a funcției publice sau de demnitate publică și veniturile obținute și cheltuielile realizate în aceeași perioadă există o diferență substanțială, acesta emite un act prin care constată încălcarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, aplică sancțiunea contravențională și alte măsuri prevăzute de lege.

Astfel, normele citate prevăd expres că controlul averii și intereselor personale se efectuează pe parcursul deținerii calității de subiect al declarării, urmând a fi stabilită diferența substanțială în perioada exercitării mandatelor și/sau a funcțiilor publice.

În actul de constatare nu este indicat absolut nici un temei legal și/sau raționament din care ar rezulta că calculul diferenței substanțiale urmează a fi divizat pe ani fiscali.

Inspectorul de integritate, în mod arbitrar, a stabilit procedura de calcul a venitului obținut de către persoana supusă controlului. Totodată, remarcă că metodologia de calcul utilizată este una imprevizibilă, deoarece inspectorul de integritate nu indică într-o manieră clară și concretă modalitatea de calcul a diferenței substanțiale. Or, la moment legislația la capitolul respectiv necesită modificări, pentru că la ziua de astăzi nu există o metodologie clară de calcul a diferenței substanțiale, inspectorul de integritate în acest caz, arogându-și atribuții de elaborare a unei asemenea metodologii pe care a și aplicat-o, ceea ce este inadmisibil.

Astfel, se constată încălcarea prevederilor art. 20 alin. (2), lit. a[1]) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integriate, potrivită căruia, inspectorul de integritate este obligat să respecte metodologia de efectuare a verificării și a controlului averii și al intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, să nu emită, fară motive convingătoare, acte care se abat de la practica generalizată de verificare și control a inspectorilor de integritate.

Conform art. 33 lit. c) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, persoana supusă controlului averii și al intereselor personale are dreptul să prezinte datele și informațiile pe care le consideră necesare.

Potrivit art. 117 alin. (1) din Codul de procedură civilă, probe în cauze civile sînt elementele de fapt, dobîndite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei.

Conform art. 117 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în calitate de probe în cauze civile se admit elementele de fapt constatate din explicațiile părților și ale altor persoane interesate în soluționarea cauzei, din depozițiile martorilor, din înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio- video, din concluziile experților.

În contextul normelor enunțate, reclamantul menționează că, inspectorul de integritate a respins în totalitate argumentele prezentate de către subiectul declarării în punctul de vedere, bazîndu-se pe presupuneri și atribuind ca cheltuieli mijloace financiare care nu au fost suportate de către reclamant și membrii familiei acestuia.

Rezumând cele descrise, reclamantul consideră că constatarea diferenței substanțiale a fost posibilă exclusiv din motivul stabilirii eronate a cheltuielilor, excluderea ilegală și neîntemeiată a veniturilor declarate în cadrul controlului averii și intereselor personale precum și a averii deținute la începutul perioadei, neexercitarea dreptului său discreționar în aceleași mod în cazuri similare.

<u>În temeiul celor menționate supra, reclamanta solicită:</u>

- anularea Actului de constatare nr. 152/30 din 29 noiembrie 2023;

<u>Expunerile pîrîtului asupra aspectelor de drept și de fapt ale acțiunii în contencios administrativ;</u>

Prin referința depusă, autoritatea publică pârâtă - Autoritatea Națională de Integritate, susținînd integral argumentele de fapt și de drept expuse în motivarea actului de constatare a solicitat respingerea acțiunii depuse de Cîssa Vladimir ca fiind neîntemeiată.

<u>Explicațiile participanților la proces prezentate în cadrul ședinței de judecată:</u>

Reclamantul Cîssa Vladimir, nu a fost prezent la ședința de judecată, acesta fiind reprezentat de către avocatul Fetescu Adrian.

Reprezentantul reclamantului, avocatul Fetescu Adrian, în ședința de judecată a susținut integral argumentele expuse în motivarea cererii de chemare în judecată, a solicitat admiterea acesteia în sensul formulat.

Reprezentanții autorității publice pîrîte Autorității Naționale de Integritate –Urecheanu Valentina și Parfeni Eugenia, în ședința de judecată au pledat pentru respingerea acțiunii formulate de Cîssa Vladimir pe motivele indicate în referiță.

<u>Motivele hotărîrii:</u>

Acțiunea înaintată de Cîssa Vladimir este admisibilă dar neîntemeiată, din considerentele ce vor fi expuse în continuare de Completul judiciar specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău.

<u>Cu referire la admisibilitatea acțiunii:</u>

<u>Prevederi relevante ale Codului administrativ sunt următoarele:</u>

Articolul 2. Reglementarea raporturilor administrative

(2) Anumite aspecte ce ţin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară şi nu contravine principiilor prezentului cod.

Articolul 3. Scopul legislaţiei administrative

Legislaţia administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activităţii administrative şi a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor şi a libertăţilor prevăzute de lege ale persoanelor fizice şi juridice, ţinîndu-se cont de interesul public şi de regulile statului de drept.

Articolul 5. Activitatea administrativă

Activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale şi normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum şi a operaţiunilor administrative realizate de autorităţile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii şi se aplică nemijlocit legea.

Articolul 10. Actul administrativ individual

(1) Actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Articolul 11. Categoriile actelor administrative individuale

(1) Actele administrative individuale pot fi:

a) acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligaţii, sancţiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat;

În temeiul art. 10 și art. 11 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, Actul de constatare nr. 152/30 din 29 noiembrie 2023 – constituie un act administrativ individual defavorabil reclamantului.

Articolul 17. Dreptul vătămat

Drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Se reține, că prin acțiunea depusă, Cîssa Vladimir a revendicat apărarea pe calea controlului judecătoresc a unui drept în sensul art.17 Cod administrativ, și anume, dreptul de a exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, precum și dreptul de proprietate.

Articolul 20. Acţiunea în contencios administrativ

Dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acţiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanţele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Articolul 39. Accesul liber la justiţie

(1) Controlul judecătoresc al activităţii administrative este garantat şi nu poate fi îngrădit.

(2) Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanţei de judecată competente.

Articolul 189. Înaintarea acţiunii în contencios administrativ

(1) Orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ.

Articolul 206. Felurile acţiunilor în contencios administrativ

(1) O acţiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru:

a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acţiune în contestare);

La caz, reieșind din obiectul acțiunii - anularea Actului de constatare nr. 152/30 din 29 noiembrie 2023 - se atestă că reclamantul a formulat o acțiune în contestare.

În conformitate cu art. 34 alin. (1) al Legii cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr. 132 din 17.06.2016, (1) Dacă inspectorul de integritate constată că averea şi interesele personale nu au fost declarate în mod corespunzător sau că între averea dobândită în timpul exercitării mandatelor, a funcţiei publice sau de demnitate publică şi veniturile obţinute şi cheltuielile realizate în aceeaşi perioadă există o diferenţă substanţială, acesta emite un act prin care constată încălcarea regimului juridic al declarării averii şi intereselor personale, aplică sancţiunea contravenţională şi alte măsuri prevăzute de lege.

În conformitate cu art. 36 alin. (1) al Legii cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr. 132 din 17.06.2016, redacția Legii pentru modificarea unor acte

normative nr. 130 din 07.10.21, MO264-265/29.10.21 art.332; în vigoare 29.10.21, actele de constatare menționate la art. 34 alin. (1) și (2) pot fi contestate la Curtea de Apel Chișinău, în termen de 30 de zile de la emitere, de către persoana supusă controlului, de către autorul sesizării sau de către persoanele menționate la art. 33 alin. (4) și (5), afectate nemijlocit de acesta.

Articolul 209. Termenul de înaintare a acţiunii în contencios administrativ

(1) Acţiunea în contestare şi acţiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la:

b) **data comunicării sau notificării actului administrativ individual**, dacă legea nu prevede procedura prealabilă.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău conchide că acțiunea înaintată de Cîssa Vladimir, întrunește condițiile de admisibilitate, or actele cauzei atestă că actul administrativ contestat a fost emis la 29 noiembrie 2023, iar acțiunea a fost depusă la instanța competentă la 7 decembrie 2023.

Analiza fondului acțiunii de control normativ;

În conformitate cu prevederile art. 224 alin. (1) lit. f) Cod administrativ, examinînd acţiunea în contencios administrativ în fond, instanţa de judecată adoptă una dintre următoarele hotărîri: **respinge acţiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sînt îndeplinite condiţiile de adoptare a unei hotărîri prevăzute la lit.a)–e).**

Conform art. 225 Cod administrativ, (1) Instanţa de judecată nu este competentă să se pronunţe asupra oportunităţii unui act administrativ.

(2) Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreţionar se limitează la faptul dacă autoritatea publică:

a) şi-a exercitat dreptul discreţionar;

b) a luat în considerare toate faptele relevante;

c) a respectat limitele legale ale dreptului discreţionar;

d) şi-a exercitat dreptul discreţionar conform scopului acordat prin lege.

Potrivit art. 219 alin. (1) Cod administrativ, instanţa de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declaraţiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanţi.

Conform art. 93 alin. (1) Cod administrativ, fiecare participant probează faptele pe care îşi întemeiază pretenţia.

Cu raportare la litigiul dedus judecății, Completul judiciar reține următoarele prevederi legale:

-Legea privind declararea averii şi a intereselor personale, nr. 133 din 17.06.2016 (în vigoare la data efectuării controlului):

Articolul 2. Noţiuni

În sensul prezentei legi, următoarele noţiuni se definesc astfel:

avere – totalitatea bunurilor subiectului declarării, deţinute în proprietate cu drept de uzufruct, de uz, de abitaţie, de superficie sau aflate în posesia subiectului declarării ori a membrilor familiei ori a concubinului/concubinei lui în baza unor contracte de mandat, de comision, de administrare fiduciară, a unor contracte translative de posesie şi de folosinţă, precum şi totalitatea drepturilor şi obligaţiilor patrimoniale dobîndite de subiectul declarării în ţară sau în străinătate;

diferenţă substanţială – diferenţa ce depăşeşte 20 de salarii medii lunare pe economie dintre averea dobîndită şi veniturile obţinute de către subiectul declarării împreună cu

membrii familiei, concubinul/concubina pe parcursul exercitării mandatelor sau a funcţiilor publice ori de demnitate publică în aceeaşi perioadă;

membru de familie – soţul/soţia, copilul minor, inclusiv cel adoptiv sau persoana aflată la întreţinere a subiectului declarării;

venit – orice beneficiu financiar, indiferent

Articolul 3. Subiecţii declarării averii şi intereselor personale

(1) Subiecţi ai declarării averii şi a intereselor personale sînt:

a) persoanele care deţin funcţiile de demnitate publică prevăzute în anexa la Legea nr.199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcţii de demnitate publică;

Articolul 10. Controlul averii şi al intereselor personale, al respectării regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităţilor, restricţiilor şi limitărilor

(1) Controlul averii şi al intereselor personale, al respectării regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităţilor, restricţiilor şi limitărilor ale subiecţilor declarării se efectuează de către Autoritatea Naţională de Integritate în conformitate cu Legea nr.132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Naţională de Integritate.

- Legea cu privire la Autoritatea Naţională de Integritate, nr. 132 din 17.06.2016 (în vigoare la data efectuării controlului):

Articolul 5. Misiunea Autorităţii

Autoritatea asigură integritatea în exercitarea funcţiei publice sau funcţiei de demnitate publică şi prevenirea corupţiei prin realizarea controlului averii şi al intereselor personale şi privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităţilor, restricţiilor şi limitărilor.

Articolul 6. Funcţiile Autorităţii

În vederea realizării misiunii sale, Autoritatea are următoarele funcţii:

a) exercitarea controlului averii şi al intereselor personale;

b) exercitarea controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităţilor, restricţiilor şi limitărilor;

c) constatarea şi sancţionarea încălcărilor regimului juridic al declarării averii şi intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităţilor, restricţiilor şi limitărilor;

Articolul 7. Atribuţiile Autorităţii

(1) În domeniul asigurării controlului averii şi al intereselor personale, Autoritatea:

c) efectuează controlul averii deţinute de subiecţii declarării, constată dacă există o diferenţă substanţială între veniturile realizate pe parcursul exercitării mandatelor sau a funcţiilor publice ori de demnitate publică şi averea dobîndită în aceeaşi perioadă şi nejustificată şi adresează instanţei de judecată cereri în vederea dispunerii confiscării averii nejustificate;

Articolul 19. Activităţile desfăşurate de inspectorii de integritate

Inspectorii de integritate desfăşoară următoarele activităţi:

a) primesc, colectează, centralizează şi procesează date şi informaţii cu privire la situaţia averilor deţinute, a veniturilor dobândite şi a cheltuielilor realizate de persoane în timpul exercitării mandatelor, a funcţiilor publice şi de demnitate publică, de asemenea cu privire la incompatibilităţile şi conflictele de interese ale persoanelor care ocupă o funcţie publică sau de demnitate publică;

b) efectuează controlul averilor şi privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităţilor, restricţiilor şi limitărilor;

d) constată diferenţele substanţiale, ţinînd cont de modificările intervenite în averea subiectului declarării în timpul exercitării mandatelor, a funcţiilor publice sau de demnitate publică, precum şi în veniturile dobândite şi cheltuielile realizate de acesta în aceeaşi perioadă;

f) sesizează organizaţia publică în care activează subiectul declarării sau autoritatea responsabilă de numirea în funcţie a acestuia în vederea încetării mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale acestuia în cazul constatării unei stări de incompatibilitate sau a unui conflict de interese;

g) emit procese-verbale şi acte de constatare în condiţiile legii;

Articolul 20. Drepturile şi obligaţiile inspectorului de integritate

(1) Inspectorul de integritate are următoarele drepturi:

a) să solicite informaţii şi explicaţii de la persoanele supuse controlului;

b) să solicite şi să obţină gratuit informaţiile necesare de la orice persoană fizică sau juridică, de drept public sau privat, pe suport de hârtie şi/sau în format electronic, pentru realizarea atribuţiilor de verificare şi/sau control al averilor şi intereselor personale, precum şi pentru verificarea şi/sau controlul respectării regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităţilor, restricţiilor şi limitărilor;

Articolul 26. Etapele controlului averii şi al intereselor personale

Inspectorii de integritate verifică declaraţiile de avere şi interese personale, iar în cazurile prevăzute de prezenta lege, iniţiază controlul averii şi al intereselor personale, de asemenea verifică în prealabil sesizările depuse de persoanele fizice sau persoanele juridice, precum şi sesizările din oficiu, şi efectuează controlul averii şi al intereselor personale ale persoanelor vizate de aceste sesizări.

Articolul 28. Iniţierea controlului averii şi al intereselor personale

(1) Autoritatea iniţiază controlul averii şi al intereselor personale din oficiu ori la sesizarea unor persoane fizice sau persoane juridice, în conformitate cu prevederile prezentei legi şi ale metodologiei de efectuare a verificării şi a controlului averii şi al intereselor personale şi privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităţilor, restricţiilor şi limitărilor.

Articolul 30. Distribuirea aleatorie a sesizărilor

(1) Sesizările depuse de persoanele fizice sau persoanele juridice, precum şi cele din oficiu se înregistrează în termen de cel mult o zi lucrătoare şi se repartizează aleatoriu, în ziua înregistrării, prin sistemul electronic de distribuire a sesizărilor.

Articolul 31. Verificarea prealabilă a sesizărilor depuse de persoanele fizice sau persoanele juridice

(1) În termen de 30 de zile de la data repartizării sesizării depuse de o persoană fizică sau persoană juridică, inspectorul de integritate efectuează verificarea prealabilă a acesteia. În cadrul verificării prealabile, inspectorul de integritate verifică existenţa aparenţei de încălcare a regimului juridic al declarării averii şi a intereselor personale. Verificarea prealabilă se finalizează cu emiterea de către inspector a unui proces-verbal în care se indică motivele şi temeiurile de iniţiere sau de refuz al iniţierii controlului averii şi al intereselor personale.

(2) Procesul-verbal prevăzut la alin.(1) se publică pe pagina web oficială a Autorităţii în cel mult 7 zile de la emitere şi se comunică subiectului vizat.

Articolul 32. Drepturile persoanei supuse controlului averii şi al intereselor personale

Persoana supusă controlului averii şi al intereselor personale are dreptul:

a) să fie informată despre iniţierea controlului prevăzut la art.33;

b) să fie asistată de un avocat sau un avocat stagiar;

c) să ia cunoştinţă de sesizarea depersonalizată şi de celelalte materiale ale controlului după finalizarea acestuia, însă până la emiterea actului de constatare;

d) să prezinte date şi informaţii suplimentare, pe care le consideră necesare, inclusiv evaluarea proprie a valorii reale a bunurilor;

e) să conteste, în condiţiile legii, procesul-verbal menţionat la art.27 alin.(8) şi actul de constatare emis de către inspectorul de integritate.

Articolul 33. Controlul averii şi al intereselor personale

(1) Controlul sesizărilor depuse conform art.28 alin.(2), precum şi al celor pe marginea cărora a fost emis un proces-verbal de iniţiere a controlului conform art.31 alin.(1), se efectuează conform prezentului articol.

(3) În procesul de control al averii şi al intereselor personale, inspectorul de integritate verifică datele şi informaţiile privind averea deţinută a persoanei supuse controlului, precum şi modificările patrimoniale intervenite pe durata exercitării mandatelor, a funcţiilor publice sau de demnitate publică. Controlul poate fi iniţiat pe durata exercitării mandatului, a funcţiei publice sau de demnitate publică, precum şi în decurs de trei ani după încetarea exercitării acestora.

(4) Controlul averii şi al intereselor personale se extinde asupra membrilor de familie, părinţilor/socrilor şi copiilor majori ai persoanei supuse controlului. Dacă persoana supusă controlului se află în concubinaj cu o altă persoană, verificarea se va extinde şi asupra averii acestei persoane.

(5) Dacă există aparenţa că bunurile persoanei supuse controlului au fost înscrise pe numele altor persoane, controlul se va extinde şi asupra acestor bunuri şi persoane. Dacă subiectul declarării a indicat venituri şi bunuri obţinute din donaţii sau deţine bunuri în comodat, controlul se va extinde şi asupra donatorului şi comodantului. Acestora li se pot cere clarificări privind originea veniturilor utilizate pentru achiziţia şi întreţinerea respectivelor bunuri. Pentru clarificarea acestor aspecte, inspectorul de integritate poate solicita informaţii relevante de la orice persoană fizică sau juridică.

(6) În procesul de control al averii şi al intereselor personale, inspectorul de integritate are dreptul să întreprindă orice măsuri permise de lege şi să solicite oricăror persoane fizice sau persoane juridice de drept public ori de drept privat, inclusiv instituţiilor financiare, cu titlu gratuit, documente şi informaţii necesare pentru efectuarea controlului.

(7) La solicitarea inspectorului de integritate, subiecţii menţionaţi la alin.(4)–(6) sunt obligaţi să prezinte Autorităţii, în termen de 15 zile de la recepţionarea solicitării, datele, informaţiile, înscrisurile şi documentele justificative solicitate. În cazul în care inspectorul de integritate constată că subiecţii menţionaţi la alin.(4)–(6) nu i-au furnizat în termen informaţia solicitată privind averea şi veniturile persoanei supuse controlului sau i-au furnizat date neautentice, acesta le va aplica sancţiunea prevăzută de Codului contravenţional al Republicii Moldova.

(8) Inspectorul de integritate poate solicita informaţiile necesare pentru efectuarea controlului şi de la autorităţile competente ale altor state, precum şi de la organizaţii şi asociaţii internaţionale, în conformitate cu tratatele internaţionale la care Republica Moldova este parte.

(9) Dacă persoana supusă controlului, precum şi persoanele menţionate la alin.(4) şi (5) nu prezintă documentele şi informaţiile solicitate, inspectorul de integritate constată, în cazul

în care alte documente sau informaţii nu sugerează contrariul, că suspiciunile sale cu privire la încălcarea regimului juridic al declarării averii şi intereselor personale sunt întemeiate.

(14) Controlul averii şi al intereselor personale se efectuează în cel mult 9 luni de la repartizarea sesizării. Ţinând cont de complexitatea controlului, de comportamentul participanţilor vizaţi şi a autorităţilor relevante, în baza unei solicitări motivate a inspectorului de integritate, preşedintele sau vicepreşedintele Autorităţii poate prelungi termenul de efectuare a controlului până la cel mult 18 luni.

Articolul 34. Rezultatele controlului averii şi al intereselor personale

(1) Dacă inspectorul de integritate constată că averea şi interesele personale nu au fost declarate în mod corespunzător sau că între averea dobândită în timpul exercitării mandatelor, a funcţiei publice sau de demnitate publică şi veniturile obţinute şi cheltuielile realizate în aceeaşi perioadă există o diferenţă substanţială, acesta emite un act prin care constată încălcarea regimului juridic al declarării averii şi intereselor personale, aplică sancţiunea contravenţională şi alte măsuri prevăzute de lege.

(3) Dacă constată o diferenţă substanţială între veniturile obţinute, cheltuielile realizate şi averea dobândită a persoanei supuse controlului, inspectorul de integritate dispune încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale acesteia şi aplică interdicţia de a ocupa o funcţie publică sau de demnitate publică. Autoritatea sesizează, în termen de cel mult 5 zile din momentul în care actul de constatare rămâne definitiv, conducerea organizaţiei publice sau a autorităţii responsabile de numirea în funcţie a subiectului declarării în vederea încetării mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale acestuia.

Inițial, Completul judiciar specializat evidențiază faptul că, legalitatea și temeinicia unui act administrativ, vizează mai multe aspecte, între care respectarea competenței, respectarea procedurii și respectarea întocmai a cadrului legal ce guvernează raportul juridic litigios.

Astfel, în litigiile de contencios administrativ, instanța specializată urmează să verifice legalitatea și temeinicia actului administrativ individual, sub următoarele aspecte: respectarea competenței, respectarea procedurii și respectarea dispozițiilor legale care se referă la temeinicia actului.

După cum s-a indicat anterior, Autoritatea Națională de Integritate este competentă să exercite controlului averii şi al intereselor personale, astfel că, prima dimensiune a legalității actului administrativ contestat, care se circumscrie respectării competenței, nu este afectată de vicii.

Referitor la respectarea procedurii stabilite de lege, Completul reiterează, că **potrivit art. 29 Codul administrativ**, autorităţile publice şi instanţele de judecată competente trebuie să îşi exercite atribuţiile legale în mod imparţial, indiferent de propriile convingeri sau interesele persoanelor care le reprezintă.

Conform art. 32 Codul administrativ, procedura administrativă se structurează astfel încît participanţii să poată înţelege fiecare etapă a procedurii. Dacă este necesară contribuţia unui participant, acestuia i se comunică neîntîrziat, într-un limbaj clar şi uşor de înţeles, acţiunile care trebuie întreprinse. În condiţiile legii, autorităţile publice trebuie să asigure participarea neîngrădită la procedura administrativă a persoanelor interesate.

Conform art.60 alin.(1), (4) și (5) din Codul administrativ, termenul general în care o procedură administrativă trebuie finalizată este de 30 de zile, **dacă legea nu prevede altfel**. Din motive justificate legate de complexitatea obiectului procedurii administrative, termenul general poate fi prelungit cu cel mult 15 zile. Această prelungire are efect doar dacă este comunicată în scris participanților la procedura administrativă în termen de 30 de zile,

împreună cu motivele prelungirii. În mod excepțional, când în procedura administrativă se înregistrează cazuri de complexitate deosebită care necesită timp pentru prelucrarea documentelor, autoritatea publică poate stabili un termen mai mare pentru finalizarea procedurii administrative, care nu va depăși 90 de zile.

Potrivit art.33 alin. (14) al Legii nr. 132 din 17.06.2016, controlul averii şi al intereselor personale se efectuează în cel mult 9 luni de la repartizarea sesizării. Ţinând cont de complexitatea controlului, de comportamentul participanţilor vizaţi şi a autorităţilor relevante, în baza unei solicitări motivate a inspectorului de integritate, preşedintele sau vicepreşedintele Autorităţii poate prelungi termenul de efectuare a controlului până la cel mult 18 luni.

Cu raportare la speța în cauza, Completul judiciar reține că, la data de 03.08.2022, în cadrul Autorității Naționale de Integritate a fost înregistrată sesizarea nr. B-648/22, potrivit căreia, dl Vladimir Cîssa în calitate de ex-Președinte al Adunării Populare a Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia, actual deputat în cadrul Adunării Populare a Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia, nu ar fi reflectat în declarațiile de avere și interese personale casa de locuit în care domiciliază împreună cu familia. Suplimentar din conținutul sesizării se mai invocă că, dl Vladimir CÎSSA ar fi procurat mai multe bunuri imobile și mobile, costul cărora ar depăși suma de *****. Astfel, s-a solicitat efectuarea controlului averii și intereselor personale în privința dlui Vladimir Cîssa.

La data de *****, conform procesului verbal de inițiere a controlului nr. 428/02, în temeiul prevederilor art. 31 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, în privința reclamantului Vladimir Cîssa, a fost inițiat controlul averii și intereselor personale, fapt despre care reclamantul a fost informat prin scrisoarea nr. 04-02/5207 din 29.08.2022, expediat prin intermediul poștei electronice.

Având drept temei prevederile art.19, 34 alin. (2), art. 35 -36 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, inspectorul de integritate, la data de 29 noiembrie 2023, a emis actul de constatare nr. 152/30.

Astfel, se reține că procedura administrativă a fost inițiată la 03 august 2022 și finalizată la 29 noiembrie 2023- în termen de 15 luni și 26 zile.

Totodată din analiza dosarului administrativ se atestă rapoartele de prelungire a termenelor procedurii - f.d. 150-162 din vol. III al dosarului administrativ, însoțite de scrisorile de informare a reclamantului cât și a altor părți interesate, care au fost expediate către aceștea, dovadă fiind avizele de recepție. Aceste rapoarte au fost întocmite de inspectorul de integritate care a avut în gestiune dosarul de control până la data de 13.07.2023.

După redistribuirea aleatorie efectuată de Autoritate, în conformitate cu art. 27 alin. (6) și art. 30 din Legea nr. 132/2016, inspectorul de integritate care a recepționat dosarul în baza fișei de redistribuire de la f.d.1, vol. IV al dosarului administrativ, a respectat prevederile legale și toate prelungirile au fost argumentate și sunt prezente la f.d. 142-162 vol. IV al dosarului administrativ, la fel însoțite de scrisorile de informare a reclamantului cât și a altor părți interesate și la fel au fost expediate către aceștea, prin scrisori recomandate, dovadă fiind avizele de recepție.

Astfel, Completul judiciar nu poate reține ca întemeiate susținerile reclamantului și invocarea precum că, la desfășurarea procedurii de control au fost încălcate prevederile art. 33 alin. (14) din Legea nr. 132/2016. Ori controlul efectuat de inspectorul de integritate s-a încadrat în termenul indicat, fiind de 15 luni și 26 zile. După termenul de 9 luni, prelungirea a

avut loc în temeiul Rapoartelor argumentate de prelungire a termenului, la materialele dosarului administrativ fiind prezente 7 rapoarte de prelungire, câte un raport pentru fiecare lună. Toate rapoartele fiind comunicate reclamantului în termenul prevăzut norma legală, 30 de zile. Respectiv, afirmațiile reclamantului despre admiterea viciului de procedură prin depășirea termenului sau, prelungirea neconformă a termenului de efectuare a controlului este neplauzibilă și bazată pe afirmații care nu-și au nici un suport probatoriu, or, la materialele dosarului sunt suficiente probe care dovedesc opusul celor invocate.

Cu referire la legalitatea materială a actului administrativ contestat, Completul judiciar reține că, potrivit Actului de constatare nr. 152/30 din 29 noiembrie 2023, s-a dispus:

”1. Se constată încălcarea regimului juridic al declarării averii şi intereselor personale de către dl Vladimir CÎSSA, deputat în cadrul Adunării Populare a Unității teritoriale autonome Găgăuzia, ex-Preşedinte al Adunării Populare a Unității teritoriale autonome Găgăuzia în circumstanțele descrise în prezentul act.

*2. Se constată diferență substanțială şi deținerea averii cu caracter nejustificat, în mărime de -***** în anul fiscal ***** la 27.09.*****; în mărime de -***** lei pentru anul fiscal 2020 la 10.07.2020; în mărime de -***** lei pentru anul fiscal 2021 la 22.10.2021, diferențe ce au fost constatate între averea dobândită şi veniturile obținute pentru aceeaşi perioadă de către dl Vladimir CÎSSA şi membrii familiei.*

3. Se transmite, prezenta cauză în instanța de judecată competentă spre examinare în vederea dispunerii confiscării averii nejustificate în condițiile art. 34 alin. (5) din Legea nr. 132/2016.

4. Se sesizează în termen de cel mult 5 zile din momentul în care actul de constatare rămâne definitiv, autoritatea competentă în vederea încetării funcției deținută de dl Vladimir CÎSSA.

5. Se decade, dl Vladimir CÎSSA, deputat în cadrul Adunării Populare a Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia, ex-Președinte al Adunării Populare a Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia din dreptul de a exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepţia funcţiilor elective, pe o perioadă de 3 ani în condițiile art. 23 alin. (5) - (7) din Legea nr. 133/2016.

6. Se înscrie dl Vladimir CÎSSA în Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică de la data la care a rămas definitiv actul de constatare, a rămas definitivă şi irevocabilă hotărârea judecătorească prin care se confirmă existența averii nejustificate sau de la data eliberării sau destituirii din funcția publică.

7. Se aduce la cunoştința dlui Vladimir CÎSSA actul de constatare şi se informează despre dreptul de a-l contesta în termen de 30 zile de la emiterea acestuia, la Curtea de Apel Chişinău, MD-2043, mun. Chişinău, str. Teilor nr.4.”

Astfel, obiect al prezentei acțiuni îl constituie verificarea legalității Actului de constatare nr. 152/30 din 29 noiembrie 2023.

Curtea Europeană în jurisprudența sa constantă, a menționat că persoanele care exercită o activitate profesională trebuie să dea dovadă de o prudență mai mare în cadrul activității lor și este de așteptat ca acestea să-și asume riscurile inerente activității lor (*Sekmadienis Ltd. v. Lituania, 30 ianuarie 2018*, § 65; *Satakunnan Markkinapörssi Oy şi Satamedia Oy v. Finlanda* [MC], 27 iunie 2017, § 145).

În speță, Completul judiciar reține că, la 03.08.2022, în cadrul Autorității Naționale de Integritate (în continuare-ANI) a fost înregistrată sesizarea cu nr. Col-493/22/1, care în

aceeași zi, în conformitate cu prevederile art. 30 din Legea nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, a fost repartizată aleatoriu prin sistemul electronic de distribuire a sesizărilor. Sesizarea repartizată în sistem vizează controlul respectării regimului juridic al averii și intereselor personale de către dl Vladimir CÎSSA, deputat în cadrul Adunării Populare a Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia. (f.d.3, vol. I al dosarului administrativ)

La 09.03.2023, în cadrul Autorității Naționale de Integritate, a fost înregistrată sesizarea din oficiu cu nr. 04-05/344, care în aceeași zi, în conformitate cu prevederile art. 30 din Legea nr.132/2016, a fost repartizată aleatoriu prin sistemul electronic de distribuire a sesizărilor.

Conform sesizărilor parvenite, se invocă că, dl Vladimir CÎSSA în calitate de exPreședinte al Adunării Populare a Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia, actual deputat în cadrul Adunării Populare a Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia nu ar fi reflectat în declarațiile de avere și interese personale casa de locuit în care domiciliază împreună cu familia. Suplimentar din conținutul sesizării se reține că dl Vladimir CÎSSA ar fi procurat mai multe bunuri imobile și mobile, costul cărora ar depăși suma de *****. Astfel, se solicită efectuarea controlului averii și intereselor personale în privința dlui Vladimir CÎSSA.

Completul judiciar subliniază că, în conformitate cu prevederile art. 3 alin. (1) lit. a) și b) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, dl Vladimir CÎSSA, este subiect al declarării averii și intereselor personale.

În corespundere cu prevederile art. 5 alin. (4) din Legea 133/2016, responsabilitatea pentru depunerea în termen a declarației, precum și pentru veridicitatea și deplinătatea informațiilor o poartă persoana care o depune.

Astfel, având în vedere alegațiile invocate în sesizare, la *****, în temeiul art. 31 alin. (1) din Legea 132/2016, prin Procesul-verbal nr. 428/02 emis de inspectorul de integritate Irina OLĂRESCU în privința dlui Vladimir CÎSSA, deputat în cadrul Adunării Populare a Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia, ex-Președinte al Adunării Populare a Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia a fost inițiat controlul averii și intereselor personale. (f.d.81-83, vol. I al dosarului administrativ)

Prin demersul nr. 04-02/5207 din 29.08.2022, inspectorul de integritate l-a informat pe dl Vladimir CÎSSA despre inițierea în privința sa a controlului averii și intereselor personale și despre drepturile sale prevăzute în Legea nr. 132/2016. Totodată despre inițierea controlului în privința subiectului vizat a fost informat și petiționarul prin demersul nr. 04-02/Col-493/22/1 din 29.08.2022. (f.d.84, 85, vol. I al dosarului administrativ)

Prin Actul nr.04/19 din 07.04.2023, emis de Inspectorul de integritate principal cu atribuții de control și organizare a activității Inspectoratului de integritate, s-a conexat sesizarea înregistrată cu nr. 04-05/344 din 09.03.2023, în care este vizat dl Vladimir CÎSSA, la dosarul de control al averii și intereselor personale inițiat anterior în privința dlui Vladimir CÎSSA, deputat în cadrul Adunării Populare a Găgăuziei, ex-Președinte al Adunării Populare a Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia, în vederea efectuării unui sigur control, dat fiind faptul că sesizarea se referă la același subiect al declarării aflat în control și are același obiect de sesizare.

La 13.07.2023, în temeiul prevederilor art. 30 alin. (2) coroborat cu art. 27 alin. (6) lit. f) din Legea nr.132/2016, dosarul de control al averii și intereselor personale ce se efectua în privința dlui Vladimir CÎSSA a fost redistribuit către inspector de integritate Parfeni Eugenia.

În conformitate cu prevederile art. 32 alin. (1)-(2) din Legea nr. 132/2016, în procesul de control al averii şi al intereselor personale, inspectorul de integritate verifică datele şi

informațiile privind averea existentă a persoanei supuse controlului, precum şi modificările patrimoniale intervenite pe durata exercitării mandatului, a funcţiei publice și de demnitate publică. Controlul poate fi efectuat pe durata exercitării mandatului, a funcţiei publice și de demnitate publică, precum şi în decurs de un an după încetarea exercitării acestora. Dacă persoana supusă controlului este căsătorită ori se află în concubinaj sau dacă are persoane la întreținere și/sau copii minori, verificarea se va extinde și asupra averii membrilor de familie sau concubinului/concubinei acesteia, redacția Legii nr. 132/2016 pînă la modificările introduse la 29.10.2021.

Iar în conformitate cu prevederile art. 33 alin. (3)-(4) din Legea nr. 132/2016, în procesul de control al averii şi al intereselor personale, inspectorul de integritate verifică datele şi informaţiile privind averea deţinută a persoanei supuse controlului, precum şi modificările patrimoniale intervenite pe durata exercitării mandatelor, a funcţiilor publice sau de demnitate publică. Controlul poate fi iniţiat pe durata exercitării mandatului, a funcţiei publice sau de demnitate publică, precum şi în decurs de trei ani după încetarea exercitării acestora. Controlul averii şi al intereselor personale se extinde asupra membrilor de familie, părinţilor/socrilor şi copiilor majori ai persoanei supuse controlului. Dacă persoana supusă controlului se află în concubinaj cu o altă persoană, verificarea se va extinde şi asupra averii acestei persoane, redacția Legii nr. 132/2016 după modificările introduse la 29.10.2021.

Potrivit informațiilor consultate din declarațiile de avere și interese personale și răspunsului Comisiei Electorale Centrale nr. CEC-8/1258 din 21.09.2022, la solicitarea nr. 04- 02/5307 din 02.09.2022, Completul judiciar reține că, prin hotărârea Curții de Apel ***** din *****, s-a validat mandatul de deputat a dlui Vladimir Cîssa în cadrul Adunării Populare a UTA Găgăuzia. (f.d.96-98, vol. I al dosarului administrativ)

Ulterior prin hotărârea Curții de Apel ***** din 12.10.2021, s-a validat mandatul de deputat a dlui Vladimir CÎSSA în cadrul Adunării Populare a UTA Găgăuzia. (f.d.99-121, vol. I al dosarului administrativ)

Astfel, inspectorul de integritate întemeiat a statuat că, dl Vladimir Cîssa este pasibil de efectuare a controlului averii și a intereselor personale pentru perioada ***** (data validării mandatului de deputat a dlui Vladimir CÎSSA) – ***** (data inițierii controlului prin procesul-verbal nr. 428/02).

Conform informațiilor din Registrul de Stat al Populației, dl Vladimir Cîssa, și dna Elena Cîssa sunt căsătoriți începând cu *****, având la întreținere un copil, ***** (a.n.*****).

Astfel, sub aspect de extindere a controlului asupra membrilor familiei, se atestă că *****, a împlinit vârsta de 18 ani la *****.

În acest sens Completul judiciar reține ca relevante prevederile art. 2 al Legii nr. 133/2016, care definește noțiunea de persoană aflată la întreţinere – persoana care întruneşte cumulativ următoarele condiții: a) locuieşte împreună cu subiectul declarării sau este întreţinută de acesta, inclusiv în baza unui contract de întreţinere pe viaţă; b) are un venit anual ce nu depăşeşte două salarii medii lunare pe economie.

La caz analizând informațiile conținute în Declarațiile de avere și interese personale depuse de subiecții vizați și obținute din baza de date a Serviciului Fiscal de Stat, prin prisma definiției de persoană aflată la întreținere sus enunțată, Completul judiciar observă că în perioada controlului *****, dl ***** a deținut atât calitatea de membru al familiei (***** - *****), cât și de persoană aflată la întreținere (*****- *****).

Cu referire la perioada efectuării controlului averii și intereselor personale (*****-*****), Completul judiciar remarcă că, pentru perioada *****-28.10.2021, normele legale

prevăzute la art. 2, 26, 32 alin. (1) și 34 alin. (1) și (2) din Legea nr. 132/2016 relevă că, *diferența substanțială este* - diferenţa ce depăşeşte 20 de salarii medii lunare pe economie dintre averea dobîndită şi veniturile obţinute de către subiectul declarării împreună cu membrii familiei, concubinul/concubina pe parcursul exercitării mandatelor sau a funcţiilor publice ori de demnitate publică în aceeaşi perioadă;

Controlul averii şi al intereselor personale constă în verificarea declarațiilor de avere şi interese personale, a datelor şi a informațiilor privind averea existentă, precum şi a modificărilor patrimoniale intervenite pe durata exercitării mandatelor, a funcțiilor publice şi de demnitate publică;

În procesul de control al averii şi al intereselor personale, inspectorul de integritate verifică datele şi informațiile privind averea existentă a persoanei supuse controlului, precum şi modificările patrimoniale intervenite pe durata exercitării mandatelor, a funcțiilor publice sau de demnitate publică;

Dacă după exprimarea verbală sau în scris a punctului de vedere al persoanei supuse controlului se constată că între averea dobândită în timpul exercitării mandatelor, a funcțiilor publice sau de demnitate publică şi veniturile obținute în aceeași perioadă este o diferență substanțială şi deținerea averii are caracter nejustificat sau dacă persoana supusă controlului nu se prezintă, în termen de 15 zile de la confirmarea recepţionării invitaţiei, să-şi prezinte punctul de vedere, inspectorul de integritate întocmeşte un act de constatare, cauza fiind transmisă în instanţa de judecată competentă spre examinare în vederea dispunerii confiscării averii nejustificate. Dacă recepţionarea invitaţiei nu este confirmată mai mult de 30 de zile de la expedierea acesteia, inspectorul de integritate întocmeşte actul de constatare numai după expirarea a 15 zile de la expedierea unei invitaţii repetate, indiferent de faptul dacă a fost sau nu confirmată recepţionarea invitaţiei repetate, cauza fiind transmisă instanţei de judecată competente spre examinare în vederea dispunerii confiscării averii nejustificate. Confiscarea se poate referi la întreaga valoare a averii deţinute de subiectul declarării, la valoarea unei părţi din aceasta sau a unui bun/unor bunuri determinate.

Succesiv, pentru perioada *****, normele legale prevăzute la art. 2, 33 și 34 din Legea nr. 132/2016 relevă, *diferență substanțială* este - diferenţă care depăşeşte 20 de salarii medii lunare pe economie dintre averea subiectului declarării deţinută la începutul perioadei în care acesta a devenit subiect al declarării, cumulată cu veniturile obţinute în această perioadă, inclusiv veniturile membrilor de familie sau al concubinului/concubinei, pe de o parte, şi averea deţinută la începutul verificării, inclusiv cheltuielile realizate în această perioadă, pe de altă parte;

În procesul de control al averii şi al intereselor personale, inspectorul de integritate verifică datele şi informaţiile privind averea deţinută a persoanei supuse controlului, precum şi modificările patrimoniale intervenite pe durata exercitării mandatelor, a funcţiilor publice sau de demnitate publică.

Controlul poate fi iniţiat pe durata exercitării mandatului, a funcţiei publice sau de demnitate publică, precum şi în decurs de trei ani după încetarea exercitării acestora; Controlul averii şi al intereselor personale se extinde asupra membrilor de familie, părinţilor/socrilor şi copiilor majori ai persoanei supuse controlului.

Dacă persoana supusă controlului se află în concubinaj cu o altă persoană, verificarea se va extinde şi asupra averii acestei persoane; Dacă există aparenţa că bunurile persoanei supuse controlului au fost înscrise pe numele altor persoane, controlul se va extinde şi asupra acestor bunuri şi persoane. Dacă subiectul declarării a indicat venituri şi bunuri obţinute din donaţii

sau deţine bunuri în comodat, controlul se va extinde şi asupra donatorului şi comodantului. Acestora li se pot cere clarificări privind originea veniturilor utilizate pentru achiziţia şi întreţinerea respectivelor bunuri. Pentru clarificarea acestor aspecte, inspectorul de integritate poate solicita informaţii relevante de la orice persoană fizică sau juridică;

În procesul de control al averii şi al intereselor personale, inspectorul de integritate are dreptul să întreprindă orice măsuri permise de lege şi să solicite oricăror persoane fizice sau persoane juridice de drept public ori de drept privat, inclusiv instituţiilor financiare, cu titlu gratuit, documente şi informaţii necesare pentru efectuarea controlului;

În cazul în care inspectorul de integritate are bănuieli rezonabile că persoana supusă controlului deţine şi alte bunuri decât cele înscrise în declaraţia de avere şi interese personale sau există aparenţa de diferenţă substanţială între veniturile obţinute, cheltuielile realizate şi averea deţinută, acesta îi solicită persoanei supuse controlului informaţii şi dovezi privind justificarea acestei diferenţe şi punctul său de vedere. Punctul de vedere al persoanei supuse controlului urmează a fi prezentat în termen de 15 zile de la solicitare. În caz de neprezentare a informaţiilor sau dovezilor privind justificarea diferenţei între veniturile obţinute, cheltuielile realizate şi averea deţinută de subiectul declarării personal sau prin intermediul unor terţi, inspectorul de integritate constată, dacă alte documente sau informaţii nu sugerează contrariul, că persoana verificată nu a declarat toată averea sau că există o diferenţă substanţială între veniturile obţinute, cheltuielile realizate şi averea dobândită;

În cazul în care se constată existenţa unei bănuieli rezonabile privind săvârşirea unei infracţiuni sau privind încălcarea legislaţiei fiscale, la orice etapă a controlului, inspectorul de integritate sesizează organul de urmărire penală sau, după caz, Serviciul Fiscal de Stat şi informează preşedintele Autorităţii. Organul de urmărire penală şi Serviciul Fiscal de Stat au obligaţia să informeze Autoritatea cu privire la decizia luată. Autoritatea are dreptul să conteste acţiunile şi actele organului de urmărire penală şi ale Serviciului Fiscal de Stat;

Dacă inspectorul de integritate constată că averea şi interesele personale nu au fost declarate în mod corespunzător sau că între averea dobândită în timpul exercitării mandatelor, a funcţiei publice sau de demnitate publică şi veniturile obţinute şi cheltuielile realizate în aceeaşi perioadă există o diferenţă substanţială, acesta emite un act prin care constată încălcarea regimului juridic al declarării averii şi intereselor personale, aplică sancţiunea contravenţională şi alte măsuri prevăzute de lege;

Dacă nu constată una dintre situaţiile prevăzute la alin.(1), inspectorul de integritate emite un act privind lipsa încălcării regimului juridic al declarării averii şi intereselor personale.

În conformitate cu normele de drept enunțate, se reține că, esența de bază a controlului averii și intereselor personale este de a stabili existența, sau inexistența diferenței substanțiale asupra averii subiectul declarării împreună cu membrii familiei, concubinul/concubina pe parcursul exercitării mandatelor sau a funcțiilor publice ori de demnitate publică.

Corespunzător, la calcularea diferenței substanțiale se vor luat în calcul și cheltuielile, care pot fi demonstrate, esența celor descrise este stabilită în art. 2 din Legea nr. 133/2016, care definește că, avere este totalitatea bunurilor subiectului declarării, deținute în proprietate cu drept de uzufruct, de uz, de abitație, de superficie sau aflate în posesia subiectului declarării ori a membrilor familiei ori a concubinului/concubinei lui în baza unor contracte de mandat, de comision, de administrare fiduciară, a unor contracte translative de posesie și de folosință, precum şi totalitatea drepturilor şi obligațiilor patrimoniale dobândite de subiectul declarării în țară sau în străinătate.

Completul judiciar reține că, prin demersul nr. 04-02/6550 din 11.10.2022, de la Agenția Servicii Publice au fost solicitate informații și acte confirmative cu privire la dobândirea/înstrăinare de bunuri mobile/imobile/ de către subiectul controlului și membrii familiei pe perioada controlului. (f.d.122, vol. I al dosarului administrativ)

Prin răspunsul Agenției Servicii Publice cu nr. 01/7777 din 02.11.2022 (f.d.123-126, vol. I al dosarului administrativ) , se atestă că familia Cîssa pe durata exercitării controlului *****, au obținut în proprietate, sau comodat următoarele bunuri mobile și imobile:

- Automobilul de model *****, a.f - *****, dobândit la ***** (în afara perioadei de control), ulterior înstrăinat prin contractul de vânzare-cumpărare din 12.05.2017 la prețul de ***** lei.

- Automobilul de model *****, a.f – *****, dobândit prin contractul de vânzare-cumpărare din 09.07.2018, la prețul de ***** lei, ulterior înstrăinat prin contractul de vânzare-cumpărare din 02.02.***** la prețul de ***** lei.

- Automobilul de model *****, a.f - *****, dobândit prin Actul de achiziționare din 25.08.*****, la prețul de ***** Euro, ulterior înstrăinat prin contractul de vânzare-cumpărare din 05.02.2021 la prețul de ***** lei.

- Automobilului de model *****, a.f – *****, dobândit prin contractul de vânzare-cumpărare din 10.07.2020, la prețul de ***** lei, ulterior înstrăinat prin contractul de vânzare-cumpărare din 26.10.2021 la prețul de ***** lei.

- Automobilului de model *****, a.f-*****, dobândit prin contractul de vânzare-cumpărare din 05.02.2021, la prețul de ***** lei, ulterior înstrăinat prin contractul de vânzare-cumpărare din 02.07.2021 la prețul de ***** lei.

- Automobilului de model *****, a.f-2018, dobândit prin Actul de achiziționare din 04.06.2021, la prețul de ***** dolari SUA, ulterior înstrăinat prin contractul de vânzarecumpărare din 15.04.2022 la prețul de ***** lei.

- Automobilului de model *****, a.f-2016, dobândit prin Actul de achiziționare din 25.08.2021, (transfer cont ***** dolari SUA), ulterior înstrăinat prin contractul de vânzare-cumpărare din 27.09.2022 (vândut în afara perioadei de control) la prețul de ***** lei.

- Automobilului de model *****, a.f-*****, dobândit prin contractul de vânzare-cumpărare din 15.04.2022, la prețul de ***** lei.

- Automobilului de model *****, a.f-*****, deținut cu titlu de comodat, în perioada *****.

- Motocicleta de model *****, a.f-2021, dobândit prin contractul de vânzare-cumpărare din 13.05.2022, la prețul de ***** lei (conform bunului fiscal prezentat de SRL „Epidavr”).

- Automobilul de model *****, a.f - *****, dobândit la 11.02.2022 prin contractul de vânzare-cumpărare la prețul de ***** lei.

-Bunul imobil, teren cu nr.cadastral *****, situat în UTA Găgăuzia, sat *****, str. *****, 1a, dobândit prin contract de vânzare-cumpărare nr. 2729 din 03.07.2020, la prețul de ***** lei; construcție comercială, prestarea serviciilor cu nr.cadastral *****.02, înregistrată în temeiul procesului-verbal de recepție finală nr. 07 din 15.04.*****.

- Bunul imobil, teren cu nr.cadastral *****, situat în UTA Găgăuzia, mun. *****, str. *****, *****, construcție cu nr.cadastral *****.01, înstrăinat în temeiul contractului de vânzare-cumpărare nr. 1-956 din 13.09.2021, la prețul de ***** lei.

-Bunul imobil, teren cu nr.cadastral *****, situat în **********, înstrăinat în temeiul contractului de vânzare-cumpărare nr.2661 din 04.05.2017, la prețul de *****. (f.d.127-180, vol. I al dosarului administrativ)

Drept urmare, în scopul stabilirii existenței, sau inexistenței diferenței substanțiale dintre avere dobândită și veniturile obținute de către familia Cîssa, pe parcursul exercitării funcții enunțate, *****– *****, în temeiul prevederilor art. 20 alin. (1) lit. a)-d) și art. 32 alin. (3) din Legea nr. 132/2016, având la bază sursele de informații declarate pe propria răspundere de către dl Vladimir Cîssa în declarațiile sale de avere și interese personale, inspectorul de integritate a accesat registre de stat, a solicitat informații și documente necesare desfășurării controlului de la instituții de drept public și privat, în baza cărora au fost stabilite următoarele modificări patrimoniale materializate prin venituri și cheltuieli.

Astfel, sub aspect de *Venit* care ar putea servi cu titlu de economii în numerar pentru acoperirea cheltuielilor suportate, în cadrul controlului, inspectorul de integritate a reținut: extragerile de numerar din conturile avute în gestiune, veniturile obținute din înstrăinarea bunurilor mobile/ imobile, transferuri de peste hotare prin intermediul sistemelor internaționale de plăți și economiile în numerar.

Iar sub aspect de *Cheltuieli* în numerar suportate, inspectorul de integritate a reținut: alimentări de conturi avute în gestiune, achiziționări a bunurilor mobile/imobile, procurări pachete turistice, bilete avia, plata asigurărilor auto, returnarea împrumutului în sumă de ***** lei către dl Mihail Cîssa.

Din materialele dosarului administrativ se atestă că, în perioada controlului, adică *****-22.08.2022, subiectul controlului, dl Vladimir Cîssa, a depus Declarații de avere și interese personale la 24.03.2017, 13.03.2018, 26.02.*****, 26.02.***** (rectificată), 03.02.2020, 10.11.2021 (la angajare/numire), 23.11.2021 (la eliberarea/încetarea mandatului), 16.02.2021, 28.02.2022. (f.d.14-45, vol. I al dosarului administrativ)

Potrivit art. 4 alin. (1), lit.d) din Legea nr. 133/2016 (în vigoare începând cu 01.08.2016), subiecții prevăzuți la art. 3 alin. (1) declară: activele financiare deținute de subiectul declarării și membrii familiei, concubinul/concubina acestuia, inclusiv ca beneficiari efectivi, adică numerarul în monedă națională sau în valută străină care depășește valoarea a 15 salarii medii pe economie și care nu face obiectul unor depuneri în instituțiile financiare.

În acest sens se reține că în cadrul controlului inspectorul de integritate a reținut/a acceptat ca sold disponibil pentru începutul perioadei controlului numerarul în cuantum de ***** euro și *****lei. Ori, subiectul declarării la solicitarea inspectorului de integritate nr.04- 30/6888 din 14.09.2023, privind informarea despre numerarul disponibil la data validării mandatului de deputat, adică *****, în răspunsul înregistrat în cadrul Autorității nr. 9307 din 27.09.2023, a menționat că nu își amintește suma exactă a economiilor în numerar pe care le deținea la *****, dar era apropiată de suma pe care a declarat-o la punctul - C din secțiunea V a declarației depuse la 24.03.2017, adică economii în valoare de ***** euro și *****lei, echivalentul sumei de 1 047 175,00 lei.

La caz, inspectorul de integritate a anexat la dosarul administrativ toate veniturile obținute de către subiectul declarării împreună cu soția pentru fiecare an fiscal în parte, și anume extrasele Serviciului Fiscal (anii 2005-2015) fiind obținut venit total în sumă de 1 193 312,57 lei.

Astfel, inspectorul de integritate a luat în calcul ca venit obținut anterior accederii în funcția de publică, și respectiv venit deținut la începutul perioadei de control suma de ***** euro și *****lei (sumă indicată în Declarația de avere și interese personale depusă la 24.03.2017 de dl Vladimir Cîssa), în circumstanțele în care nu are pârghii legale să demonstreze contrariul, or anterior subiecții vizați nu au întrunit calitatea de subiecți ai declarării controlului averii și intereselor personale.

În perioada *****-*****, conform informațiilor parvenite de la BC ,,Victoriabank” SA și ,,FinComBank SA, familia Cîssa a extras prin intermediul ATM de pe conturile de card salarial/bursă venituri în sumă de 2 ***** lei, sumă care a fost luată în calcul ca venit net. Restul salariului/bursei de pe conturile de card salarial/bursă au fost folosite pentru achitarea bunurilor/serviciilor la diverși comercianți prin intermediul transferurilor interbancare (tranzacții non-numerar).

Totodată potrivit informației reflectate în Declarația de avere și interese personale depusă la 24.03.2017 pentru anul fiscal 2016, subiectul vizat a declarat venituri în sumă de ***** lei și 1 100 euro, echivalentul sumei de 23 606,00 lei, cu titlu de cadouri/bani, fiind acceptate de inspectorul de integritate și luate în calcul, ca venituri nete.

Subsecvent, inspectorul de integritate nu a luat în calcul ca venit obținut suma de *****Euro, indicată în Declarația de avere și interese personale depusă la 24.03.2017 pentru anul fiscal 2016, cu titlu de transfer de la dna ***** (soacra), ori la solicitarea inspectorului de integritate nr. 04-30/6888 din 14.09.2023 privind prezentarea disponibilității financiare a ultimei de transfer a sumei de *****Euro, data exactă a transmiterii mijloacelor bănești către familia Cîssa precum și precizarea modalității de transmitere a banilor, subiectul vizat în răspunsul înregistrat în cadrul Autorității cu nr. 9307 din 27.09.2023, a menționat că nu are nici un document privind transferul acestei sume de bani, nu-și amintește data exactă a transferului de bani și nici nu a prezentat vreo dovadă privind disponibilitatea financiară de acordare a sumei sus-enunțate de către dna *****, indicând doar faptul că ultima lucrează în Turcia în mod neoficial din anul 1999. Or, cu privire la subiectul enunțat, inspectorul de integritate a reținut că, chiar dacă acest transfer a avut loc, se prezumă că aceste mijloace și-au găsit reflectarea în economiile declarate la accederea în funcție.

Cu referire la cheltuielile în numerar realizate în aceeași perioadă de familia Cîssa, se reține că, acestea se cifrează la suma totală de *****lei, formate din:

- alimentare cont card în sumă de ***** lei (conform informației parvenite de la BC ,,Victoriabank” SA nr.8345 din 24.10.2022);

-plată servicii turistice în sumă de ***** lei (conform informației parvenite de la SRL ,,System Capital Management” (TOCO TOUR TM) cu nr. 410 din 19.01.2023);

Potrivit Hotărârii de Guvern nr. 879/2015, pentru anul 2016 a fost aprobat cuantumul salariului mediul lunar pe economie în mărime de 5 050,00 lei. Astfel, în rezultatul examinării în ansamblu a materialelor acumulate la dosarul de control și calculelor reflectate în tabelul de analiză care este parte componentă a dosarului de control, suma veniturilor nete obținute de familia CÎSSA, în perioada *****-*****, este de ***** lei, în timp ce cheltuielile suportate în aceeași perioadă constituie suma de *****lei, fapt ce nu denotă diferență substanțială în accepțiunea art. 2 din Legea nr. 133/2016.

În perioada *****, conform calculelor efectuate, reflectate detaliat în tabelul de analiză, care este parte a dosarului de control, la data de *****, familia CÎSSA a înregistrat disponibilități financiare în sumă de *****, care au fost transferată pentru perioada anului fiscal 2017, fiind luate în calcul ca venit.

Conform informațiilor parvenite de la BC ,,Victoriabank” SA și BC ,,FinComBank SA, familia CÎSSA a extras prin intermediul ATM de pe conturile de card salarial/bursă venituri în sumă de ***** lei. Restul salariului/bursei de pe conturile de card salarial/bursă au fost folosite pentru achitarea bunurilor/serviciilor la diverși comercianți prin intermediul transferurilor interbancare (tranzacții non-numerar). Alte venituri obținute de familia CÎSSA au constituit:

-suma de ***** lei, provenită din vânzarea automobilului de model *****, a.f – *****, prin contractul de vânzare-cumpărare din 12.05.2017 (conform informațiilor parvenite de Agenției Servicii Publice cu nr. 01/7777 din 02.11.2022);

-suma de *****, provenită din vânzarea bunului imobil, teren cu nr.cadastral *****, înstrăinat în temeiul contractului de vânzare-cumpărare nr.2661 din 04.05.2017 (conform informațiilor parvenite de Agenției Servicii Publice cu nr. 01/7777 din 02.11.2022).

În total veniturile sus-enunțate se cifrează la suma de ***** lei.

Cheltuielile în numerar realizate în aceeași perioadă s-au cifrat la suma totală de ***** lei, formate din:

- depuneri de numerar în contul ***** a BC „ Moldovaagroindbank" SA în sumă de ***** dolari SUA, echivalentul sumei de *****lei și a sumei de ***** dolari SUA, echivalentul sumei de ***** lei (conform informației parvenite de la BC „Moldovaagroindbank" SA nr.8719 din 07.11.2022);

-încasare numerar în sumă de 2 700,00 lei în contul ***** a BC „Moldovaagroindbank" SA (conform informației parvenite de la BC „Moldovaagroindbank" SA nr.8719 din 07.11.2022);

-transfer în sumă de ***** dolari SUA, echivalentul sumei de ***** lei către ***** (conform informației parvenite de la BC „Moldinconbank"SA nr.8544 din 31.10.2022);

-alimentare cont card în sumă de ***** lei (conform informației parvenite de la BC „Victoriabank" SA nr.8345 din 24.10.2022);

-procurări pachete turistice/bilete avia în sumă totală de ***** lei (conform informației parvenite de la SRL „System Capital Management" (TOCO TOUR TM) cu nr. 410 din 19.01.2023;

-plăți suportate pentru achitarea asigurării automobilului de model ***** în mărime de ***** lei (conform informației parvenite de la SA „Moldasig" cu nr. 4035 din 31.10.2022);

Succesiv, inspectorul de integritate a reținut că, numerarul indicat în Declarația de avere și interese personale din 24.03.2017 de dl Vladimir CÎSSA constituie sumele de *****euro și ***** lei, însă potrivit tabelul de calcule detaliat, luând în considerare cheltuielile stabilite supra, soldul maxim la acea dată nu putea depăși suma de ***** lei.

Potrivit Hotărârii de Guvern nr. 1233/2016, pentru anul 2017 a fost aprobat cuantumul salariului mediul lunar pe economie în mărime de 5 600,00 lei.

Astfel, în rezultatul examinării în ansamblu a materialelor acumulate la dosarul de control și calculelor reflectate în tabelul de analiză care este parte componentă a dosarului de control, suma veniturilor nete obținute de familia CÎSSA, în perioada *****, este de ***** lei (disponibilități financiare în sumă de *****+***** lei=***** lei), în timp ce cheltuielile suportate în aceeași perioadă constituie suma de ***** lei, fapt ce nu denotă diferență substanțială în accepțiunea art.2 din Legea nr. 133/2016.

În perioada *****conform calculelor efectuate, reflectate în tabelul de analiză, care este parte a dosarului de control, la data de 31.12.2017, familia CÎSSA a înregistrat disponibilități financiare în sumă de ***** lei, care au fost transferate pentru perioada anului fiscal 2018, fiind luate în calcul ca venit.

Conform informațiilor parvenite de la BC „Victoriabank" SA și BC „MoldinconBank" SA, familia CÎSSA a extras prin intermediul ATM de pe conturile de card salariale venituri în sumă de totală de ***** lei. Restul salariilor de pe conturile de carduri salariale au fost folosite pentru achitarea bunurilor/serviciilor la diverși comercianți prin intermediul transferurilor interbancare (tranzacții non-numerar).

Conform informației parvenite de la BC „Eximbank” SA, familia CÎSSA a ridicat numerar în sumă de ***** lei. În total veniturile sus-enunțate se cifrează la suma de ***** lei.

Totodată inspectorul de integritate nu a luat în calcul, ca venituri următoarele transferuri bănești prin sistemele internaționale de plăți efectuate de dl ***** în contul dnei Cîssa Elena, și anume a sumei de ***** dolari SUA, transferată la 06.04.2018; a sumei de ***** dolari SUA, transferată la 08.06.2018, ori la demersul inspectorului de integritate nr.04-02/1547 din 09.03.2023, privind scopul recepționării transferurilor bănești enunțate, dl Vladimir Cîssa, prin răspunsul înregistrat în cadrul Autorității cu nr.2275 din 17.03.2023, a menționat că aceste mijloace financiare au fost transferate la contul dnei Cîssa Elena, de către dl ***** (fratele soției subiectului declarării), care ulterior au fost folosite exclusiv pentru procurarea imobilului în proprietate privată a dlui *****.

Cheltuielile în numerar realizate în aceeași perioadă se cifrează la suma totală de ***** lei formate din:

- depuneri de numerar în contul ***** a BC „Moldovaagroindbank” SA în sumă de ***** lei (conform informației parvenite de la BC „ Moldovaagroindbank” nr.8719 din 07.11.2022);

-procurări pachete turistice/bilete avia în sumă totală de ***** lei (conform informației parvenite de la SRL „System Capital Management” (TOCO TOUR TM) cu nr. 410 din 19.01.2023);

- în sumă de ***** lei pentru procurarea bunului mobil-automobilul de model *****, a.f – *****, prin contractul de vânzare-cumpărare din 09.07.2018, la prețul de ***** lei plăți (conform informațiilor parvenite de Agenției Servicii Publice cu nr. 01/7777 din 02.11.2022);

-plăți suportate pentru achitarea asigurării automobilului ***** în mărime de ***** lei (conform informației parvenite de la SA „Moldasig” cu nr. 4035 din 31.10.2022);

- plăți suportate pentru achitarea asigurării automobilului în mărime de ***** lei (conform informației parvenite de la „Klassika Asigurări” SA, în proces de insolvabilitate cu nr. 11 din 09.11.2022).

Succesiv, inspectorul de integritate a reținut că, numerarul indicat în Declarația de avere și interese personale din 13.03.2018 constituie sumele de ***** euro și ***** lei, însă potrivit tabelul de calcule detaliat, luând în considerare cheltuielile stabilite supra, soldul maxim la acea dată nu putea depăși suma de ***** lei.

Potrivit Hotărârii de Guvern nr. 54/2018, pentru anul 2018 a fost aprobat cuantumul salariului mediul lunar pe economie în mărime de 6 150,00 lei.

Astfel, în rezultatul examinării în ansamblu a materialelor acumulate la dosarul de control și calculelor reflectate în tabelul de analiză care este parte componentă a dosarului de control, suma veniturilor nete obținute de familia CÎSSA, în perioada *****, este de ***** lei (disponibilități financiare în sumă de ***** lei+***** lei=***** lei), în timp ce cheltuielile suportate în aceeași perioadă constituie suma de ***** lei, fapt ce nu denotă diferență substanțială în accepțiunea art. 2 din Legea nr. 133/2016.

În perioada ********** conform calculelor efectuate, reflectate în tabelul de analiză, care este parte a dosarului de control, la data de 31.12.2018, familia CÎSSA a înregistrat disponibilități financiare în sumă de ***** lei, care au fost transferate pentru perioada anului fiscal *****, fiind luate în calcul ca venit.

Conform informațiilor parvenite de la BC „Victoriabank” SA și BC „MoldinconBank” SA, familia CÎSSA a extras prin intermediul ATM de pe conturile de card salariale venituri în

sumă de ***** lei. Restul salariilor de pe conturile de carduri salariale au fost folosite pentru achitarea bunurilor/serviciilor la diverși comercianți prin intermediul transferurilor interbancare (tranzacții non-numerar).

Alte venituri obținute de familia CÎSSA au constituit:

- transfer efectuat în sumă de ***** lei de către Alexei Drobnicenco (conform informației parvenite de la BC ,,Moldinconbank"nr.8544 din 31.10.2022);

-ridicare numerar în sumă de ***** lei (conform informației parvenite de la BC ,,Eximbank" SA nr.8023 din 12.10.2022);

-***** lei, venit obținut din vânzarea automobilului de model *****, a.f – *****, înstrăinat prin contractul de vânzare-cumpărare din 02.02.*****.

În total veniturile sus-enunțate se cifrează la suma de ***** lei.

Cheltuielile în numerar realizate în aceeași perioadă s-au cifrat la suma totală de 829 023,59 lei formate din:

-depuneri de numerar în contul ***** a BC ,,Moldovaagroindbank" SA în sumă de ***** lei, depuneri de numerar în contul ***** a băncii comerciale MAIB a sumei de ***** dolari SUA, echivalentul sumei de ***** lei (conform informației parvenite de la BC ,,Moldovaagroindbank" SA nr.8719 din 07.11.2022);

- cheltuieli pentru vămuirea mijlocului de transport de model *****, a.f – ***** în sumă de *****lei (conform informației parvenite de la Serviciul Vamal nr.28/07-749 din 16.01.2023);

- cheltuieli pachete turistice/bilete avia în sumă totală de ***** lei (conform informației parvenite de la SRL ,,System Capital Management" (TOCO TOUR TM) cu nr. 410 din 19.01.2023);

-cheltuieli pentru asigurare în sumă de ***** lei (conform informației parvenite de la ,,Moldasig" SA cu nr. 4035 din 31.10.2022);

Inspectorul de integritate la emiterea actului de constatare a reținut că, numerarul indicat în Declarația de avere și interese personale din 26.02.***** constituie sumele de ***** euro și ***** lei, însă potrivit tabelul de calcule detaliat, luând în considerare cheltuielile stabilite supra, soldul maxim la acea dată nu putea depăși suma de ***** lei.

Succesiv, referitor la suma de ***** dolari SUA, echivalentul sumei de ***** lei cu care dna Elena Cîssa la 05.08.*****, a alimentat contul său de la MAIB, fiind expediați fratelui său – ***** în Statele Unite ale Americii prin tranșe, aceștia au fost atribuiți în calitate de cheltuieli.

La caz, inspectorul de integritate nu a reținut ca întemeiate alegațiile expuse de dna Elena Cîssa în explicațiile înregistrate cu nr. 5266 din 16.06.2023 precum că banii în sumă de ***** Dolari SUA sunt bani care au fost expediați dlui ***** pentru ca acesta să-ți procure un camion, fiind obținuți din vânzarea casei părintești și de la dna ***** (mama), care lucrează în Turcia, din următoarele considerente. În acest context, la solicitarea inspectorului de integritate nr. 04-30/5970 din 18.08.2023 privind prezentarea actelor ce atestă vânzarea casei părintești precum și a veniturilor obținute de dna *****, ce au permis transferul sumei de ***** Dolari SUA, echivalentul sumei de ***** lei către dl *****, la 24.08.2023, în cadrul Autorității, cu nr. înregistrare 8073 au parvenit explicațiile depuse de dna *****, care a comunicat inspectorului de integritate că dispunea de anumite economii financiare, deoarece în anul 2018 a vândut casa din s.***** cu suma de ***** euro, care poate fi confirmată prin contractul de vânzare-cumpărare. Totodată a explicat faptul că a vândut casa în anul 2018, cumpărătorii i-au transmis banii în acest an, însă deoarece la acel moment cumpărătorii se

aflau la muncă în Italia, oformarea contractului de vânzare-cumpărare a avut loc în anul 2021, iar cumpărătorii casei pot confirma acest fapt.

Totodată a explicat că dispunea de economii financiare personale, deoarece aproximativ 20 ani se află la muncă în Turcia, îngrijește de persoane bolnave și face curățenie în apartamente și case.

Sub acest aspect, inspectorul de integritate a reținut că dna ***** a anexat la explicațiile depuse și copia contractului de vânzare-cumpărare, încheiat la 12.11.2021, ce atestă faptul că în calitate de vânzător, a vândut casa la prețul de ***** Euro, echivalentul sumei de ***** lei.

La caz, la demersul inspectorului de integritate nr. 04-30/6324 din 29.08.2023, a solicitat subiecților vizați prezentarea de probe care să confirme faptul că cumpărătorul dna Deli Ecaterina a transmis banii pentru casa în anul 2018 (antecontract, recipisă, transfer bănesc.), în circumstanțele în care contractul de vânzare-cumpărare a fost încheiat în anul 2021, iar potrivit pct. 3.1 al contractului de vânzare-cumpărare, autentificat notarial, prețul a fost achitat de cumpărător vânzătorului la data semnării contractului.

La demersul inspectorului de integritate enunțat, au fost înregistrate explicațiile nr. 8625 din 11.09.2023 a dnei *****, care a menționat că în anul 2018 i-a fost transmisă toată suma pentru vânzarea casei. Totodată recipisă, sau alt act nu are la dispoziție, deoarece era încrezută în vânzarea casei și ulterioara oformare, iar cumpărătorii nu au solicitat o careva recipisă, deoarece satul este mic și toți se cunosc, iar fapt poate fi confirmat prin explicațiile cumpărătorilor, familia Deli.

La caz, inspectorul de integritate a reținut ca relevante prevederile art.321 alin. (1) Cod civil, care stipulează că trebuie să fie încheiate în scris actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice şi persoanele fizice şi dintre persoanele fizice dacă valoarea obiectului actului juridic depășește 1000 de lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului, precum și prevederile art.322 alin. (1) Cod civil, care prevede că nerespectarea formei scrise a actului juridic face să decadă părţile din dreptul de a cere, în caz de litigiu, proba cu martori pentru dovedirea actului juridic.

Corespunzător, în circumstanțele în care subiectul vizat nu a prezentat vreun act juridic, (antecontract, recipisă, transfer bănesc, etc.) care să confirme ipoteza susținută precum că banii proveniți din tranzacția de vânzare a casei au fost primiți de vânzător în anul 2018, inspectorul de integritate întemeiat a conchis că acest fapt nu poate fi confirmat/demonstrat prin explicațiile cumpărătorilor. Ori, legea într-o manieră clară prevede că proba cu martori nu poate fi utilizată de către părți ca probare a faptelor invocate, în situația în care valoarea obiectului actului juridic în speță depăşeşte ***** de lei.

În aceiaşi ordine de idei, se reține și faptul că subiecții vizați nu au prezentat alte probe care să susțină/confirme faptul că dna ***** dispunea de economii financiare, care să-i permită transferul sumei de ***** dolari SUA, dlui *****, ori au susținut în mod declarativ că ultima de aproximativ 20 ani muncește neoficial în Turcia.

Respectiv, la categoria de cheltuieli suportate de subiectul vizat și membrii familiei în perioada supusă controlului, inspectorul de integritate temeinic a reținut sub aspect de cheltuieli transferul sumei de ***** dolari SUA, echivalentul sumei de ***** lei efectuat de către dna Elena Cîssa în beneficiul dlui *****. Astfel, în situația în care subiecții vizați nu au prezentat probe privind disponibilitatea financiară a dnei ***** de a deține suma de ***** dolari SUA, inspectorul de integritate just a conchis că această sumă de ***** dolari SUA au

constituit economiile personale a familiei CÎSSA, care la rîndul său le-a transferat în SUA pe numele dlui *****.

În continuare, potrivit informațiilor parvenite de la Agenția Servicii Publice și Serviciul Vamal, se reține că, automobilul de model *****, a.f - *****, a fost dobândit prin Actul de achiziționare (KAUFVERTRAG) din 25.08.*****, la prețul de ***** Euro, fiind pocurat din SUA, iar potrivit explicațiilor depuse de dl Vladimir CÎSSA suma de ***** euro pentru procurarea autoturismului de model ***** a.f. 2018 procurat la data de 25.08.***** a fost achitată de dl *****.

La caz inspectorul de integritate a subliniat în actul de constatare că, deși subiecții vizați au susținut în cadrul controlului că scopul transferul sumei de ***** dolari SUA din 05.08.***** în contul dlui ***** a fost pentru procurarea unui camion, banii provenind din economiile dnei ***** și vânzarea casei părintești, versiune care nu a fost acceptată de inspectorul de integritate ca veridică din considerentele expuse supra, se observă că la 25.08.*****, dl ***** achită suma de ***** Euro pentru procurarea mijlocului de transport *****.

Astfel, având în vedere consecutivitatea transferului efectuat de dna Elena Cîssa la 05.08.***** în suma de ***** Dolari SUA, și ulterioara achitare de către ***** la data de 25.08.***** a sumei de ***** Euro pentru procurarea automobilului ***** în beneficiul familiei CÎSSA, inspectorul de integritate a admis că costul automobilului a fost achitat de către ***** anume din contul sumei de ***** dolari SUA, transferată de dna Elena Cîssa.

Succesiv, inspectorul de integritate a apreciat critic alegațiile invocate precum că banii în mărime de ***** achitați pentru automobil ar fi constituit o donație din partea lui BERBER către familia CÎSSA, sau ar fi rămas ca o eventuală datorie a familiei CÎSSA către BERBER. Or, dl Vladimir CÎSSA nu a reflectat această sumă nici ca donație, nici ca datorie.

Corespunzător, Completul judiciar va reține că în circumstanțele în care nu este clar statutul sumei de 27 000 Euro achitată de ***** pentru procurarea automobilului în beneficiul familiei CÎSSA, inspectorul de integritate întemeiat a conchis că suma de ***** dolari SUA, transferată de dna Elena Cîssa către ***** a fost valorificată de către ultimul atât pentru achitarea costului automobilului, cât și pentru achitarea costurilor de logistică pentru transferul automobilului din SUA pe continentul european.

Potrivit Hotărârii de Guvern nr. 21/*****, pentru anul ***** a fost aprobat cuantumul salariului mediul lunar pe economie în mărime de 6 975,00 lei.

Inspectorul de integritate a reținut că la data de 27.09.***** - data achitării drepturilor de import pentru automobilului de model *****, familia CÎSSA înregistrau un sold negativ de -***** lei, iar cheltuiala suportată pentru această tranzacție a constituit suma de *****lei, corespunzător s-a înregistrat o diferență substanțială de -*****.

Astfel, în rezultatul examinării în ansamblu a materialelor acumulate la dosarul de control și calculelor reflectate în tabelul de analiză care este parte componentă a dosarului de control, la data de 27.09.***** s-a constatat o diferență substanțială în mărime de -*****, în accepțiunea art. 2 din Legea nr. 133/2016, deoarece depășește 20 salarii medii lunare pe economie (anul ***** – 20*6 975, 00 lei =********** lei);

În perioada **01.01.2020-31.12.2020** conform calculelor efectuate, reflectate în tabelul de analiză, care este parte a dosarului de control, la data de 31.12.*****, familia CÎSSA a înregistrat disponibilități financiare în sumă de 37 027,33 lei, care au fost transferate pentru perioada anului fiscal 2020, fiind luate în calcul ca venit.

Conform informațiilor parvenite familia CÎSSA a extras prin intermediul ATM de pe conturile de card salariale venituri în sumă de *****lei. Restul salariilor de pe conturile de carduri salariale au fost folosite pentru achitarea bunurilor/serviciilor la diverși comercianți prin intermediul transferurilor interbancare (tranzacții non-numerar).

Totodată inspectorul de integritate nu a luat în calcul, ca venit transferul bănesc prin sistemul internațional de plăți efectuate de dl ***** în contul dnei Elena Cîssa, și anume a sumei de ***** dolari SUA, transferată la 02.11.2020, ori la demersul inspectorului de integritate nr.04-02/1547 din 09.03.2023, privind scopul recepționării transferului bănesc enunțat, dl Vladimir CÎSSA, prin răspunsul înregistrat în cadrul Autorității cu nr.2275 din 17.03.2023, a menționat că aceste mijloace financiare au fost transferate la contul dnei Elena Cîssa, de către dl ***** (fratele soției subiectului declarării), care ulterior au fost folosite exclusiv pentru procurarea imobilului în proprietate privată a dlui *****.

Cheltuielile în numerar realizate în aceeași perioadă s-au cifrat la suma totală de ***** lei formate din:

-alimentări card numerar ***** lei (conform informațiilor parvenite de la BC ,,Victoriabank" SA și BC ,,MoldinconBank" SA).

- cheltuieli pachete turistice/bilete avia în sumă totală de ***** lei (conform informației parvenite de la SRL ,,System Capital Management" (TOCO TOUR TM) cu nr. 410 din 19.01.2023).

-depuneri de numerar în contul ***** a BC ,,Moldovaagroindbank" SA în sumă de ***** lei, depuneri de numerar în contul ***** a BC ,,Moldovaagroindbank" SA a sumei de *****dolari SUA, echivalentul sumei de 89 873,00 lei (conform informației parvenite de la BC ,,Moldovaagroindbank" SA nr.8719 din 07.11.2022).

-***** lei pentru procurarea bunului imobil, teren cu nr.cadastral *****, dobândit prin contract de vânzare-cumpărare nr. 2729 din 03.07.2020 (conform informațiilor parvenite de la Agenția Servicii Publice cu nr. 01/7777 din 02.11.2022);

-***** lei pentru procurarea automobilului de model *****, a.f – *****, dobândit prin contractul de vânzare-cumpărare din 10.07.2020 (conform informațiilor parvenite de la Agenția Servicii Publice cu nr. 01/7777 din 02.11.2022);

-cheltuieli în sumă de ***** lei de asigurare (conform informațiilor parvenite de la ,,Moldasig" SA cu nr. 4035 din 31.10.2022);

-returnare de mijloace financiare în sumă de ***** lei dlui Mihail Cîssa, conform contractului de împrumut contractat în anul 2016 în sumă totală de ***** lei.

Potrivit dosarului administrativ se reține că, numerarul indicat în Declarația de avere și interese personale din 03.02.2020 constituie sumele de *****euro și ***** lei, însă potrivit tabelul de calcule detaliat, luând în considerare cheltuielile stabilite supra, soldul maxim la acea dată nu putea depăși suma de ***** lei.

Referitor la împrumutul în sumă de ***** lei, contractat în anul 2016 de la dl Mihail Cîssa (tatăl subiectului vizat), inspectorul de integritate a reținut că la solicitarea inspectorului de integritate nr.04-02/1840 din 23.03.2023, i-a fost solicitat dlui Mihail Cîssa confirmarea împrumutului către fiul Vladimir CÎSSA, data exactă a transmiterii mijloacelor bănești, data returnării împrumutului cu indicarea datelor și sumelor returnate precum și prezentarea de probe justificative cu privire la deținerea mijloacelor financiare enunțate.

Prin răspunsul nr.2927 din 03.03.2023, dl Mihail Cîssa a confirmat împrumutul, indicând referitor la disponibilitatea financiară că din anul 1995 deține activitate de patentă și nu poate prezenta careva acte confirmative cu privire la veniturile obținute din activitatea desfășurată.

Totodată a precizat faptul că o parte a împrumutului, adică suma de ***** lei, i-a fost restituită de fiu, în speță Vladimir CÎSSA cu aproximație în anul 2020. Corespunzător, în circumstanțele în care persoanele care dețin activitate de patentă nu pot prezenta acte confirmative cu privire la veniturile provenite din activitate de patentă, inspectorul de integritate neavând la dispoziție alte careva pârghii de a verifica, sau eventual infirma obținerea veniturilor indicate, a admis ipoteza expusă de subiecții vizați.

Totodată prin solicitarea inspectorului de integritate nr.04-30/5970 din 18.08.2023, prin care s-a solicitat precizarea datei exacte de returnare a sumei de ***** lei a împrumutului, dl Vladimir CÎSSA prin răspunsul nr.8071 din 24.08.2023 a confirmat faptul returnării sumei enunțate, însă nu a comunicat inspectorului de integritate data exactă a returnării. În circumstanțele enunțate, inspectorul de integritate i-a atribuit familiei CÎSSA suma de ***** lei la categoria de cheltuieli, fiind indicată în tabelul de calcul, care este parte componentă a dosarului în ultima zi a anului, adică 31.12.2020.

Potrivit Hotărârii de Guvern nr. 678 din 27.12.*****, pentru anul 2020 a fost aprobat cuantumul salariului mediul lunar pe economie în mărime de *****lei.

Inspectorul de integritate a reținut că, la data de 10.07.2020, data procurării automobilului de model *****, nr/î *****, familia CÎSSA înregistrau un sold negativ de -***** lei, iar cheltuiala suportată pentru această tranzacție a constituit suma de ***** lei, corespunzător s-a înregistrat o diferență substanțială de -***** lei.

Astfel, în rezultatul examinării în ansamblu a materialelor acumulate la dosarul de control și calculelor reflectate în tabelul de analiză care este parte componentă a dosarului de control, la data de 10.07.2020, s-a constatat o diferență substanțială în accepțiunea art. 2 din Legea nr. 133/2016, în mărime de -***** lei, ca urmare a procurării automobilului de model *****, nr/î *****, deoarece depășește 20 salarii medii lunare pe economie (anul 2020 – 20*7 953, 00 lei = 159 060,00 lei).

În perioada ***** conform calculelor efectuate, reflectate în tabelul de analiză, care este parte a dosarului de control, la data de 31.12.2020, familia CÎSSA a înregistrat un sold negativ de -***** lei, sumă nu poate fi catalogată ca diferență substanțială în accepțiunea art. 2 din Legea nr. 133/2016, sold care a fost transferat pentru perioada următoare.

Conform informațiilor parvenite de la BC „Victoriabank” SA și BC „MoldinconBank” SA, familia CÎSSA a extras prin intermediul ATM de pe conturile de card salariale venituri în sumă de ***** lei lei. Restul salariilor de pe conturile de carduri salariale au fost folosite pentru achitarea bunurilor/serviciilor la diverși comercianți prin intermediul transferurilor interbancare (tranzacții non-numerar).

Alte venituri obținute de familia CÎSSA au constituit următoarele:

-suma de ***** lei, venit obținut din vânzarea automobilului de model *****, a.f – *****, prin contractul de vânzare-cumpărare din 05.02.2021 (conform informațiilor parvenite de la Agenția Servicii Publice cu nr. 01/7777 din 02.11.2022);

-suma de ***** lei, venit obținut din vânzarea automobilului de model *****, a.f*****, nr./î *****, prin contractul de vânzare-cumpărare din 02.07.2021 (conform informațiilor parvenite de la Agenția Servicii Publice cu nr. 01/7777 din 02.11.2022);

-suma de ***** lei, venit obținut din vânzarea bunului imobil, teren cu nr.cadastral ***** și construcție cu nr.cadastral *****.01, înstrăinat în temeiul contractului de vânzare-cumpărare nr. 1-956 din 13.09.2021 (conform informațiilor parvenite de la Agenția Servicii Publice cu nr. 01/7777 din 02.11.2022);

-suma de ***** lei, venit obținut din vânzarea automobilului de model *****, a.f – *****, prin contractul de vânzare-cumpărare din 26.10.2021 (conform informațiilor parvenite de la Agenția Servicii Publice cu nr. 01/7777 din 02.11.2022);

Totodată se reține că, inspectorul de integritate nu a luat în calcul, ca venituri următoarele transferuri bănești prin sistemele internaționale de plăți efectuate de dl ***** în contul dnei Elena Cîssa, și anume a sumei de a sumei de ***** dolari SUA, transferată la 10.09.2021; a sumei de ***** dolari SUA, transferată la 03.11.2021, ori la demersul inspectorului de integritate nr.04-02/1547 din 09.03.2023, privind scopul recepționării transferurilor bănești enunțate, dl Vladimir CÎSSA, prin răspunsul înregistrat în cadrul Autorității cu nr.2275 din 17.03.2023, a menționat că aceste mijloace financiare au fost transferate la contul dnei Elena Cîssa, de către dl ***** (fratele soției subiectului declarării), care ulterior au fost folosite exclusiv pentru procurarea imobilului în proprietate privată a dlui *****.

Cheltuielile în numerar realizate în aceeași perioadă s-au cifrat la suma totală de ***** lei formate din:

-alimentări card numerar ***** lei;

- cheltuieli pentru asigurare în sumă de *****lei (conform informației parvenite de la „Moldasig" SA cu nr. 4035 din 31.10.2022).

-***** lei, procurare a automobilului de model *****, a.f-*****, nr./î *****, dobândit prin contractul de vânzare-cumpărare din 05.02.2021 (conform informațiilor parvenite de la Agenția Servicii Publice cu nr. 01/7777 din 02.11.2022);

-suma de *****, procurare a automobilului de model *****, a.f-2018, dobândit prin Actul de achiziționare din 04.06.2021 (conform informațiilor parvenite de la Moldinconbank SA nr.8544 din 30.01.2023);

-suma de ***** lei, echivalentul sumei de ***** dolari SUA, încasare numerar pentru procurare ***** și încasare numerar a sumei ***** lei (conform informației parvenite de la BC Victoriabank" SA nr.8345 din 24.10.2022);

- cheltuieli pentru vămuirea mijloacelor de transport: de model *****, a.f-2018 în sumă de ***** lei, de model ***** în sumă de ***** lei (conform informației parvenite de la Serviciul Vamal nr.28/07-749 din 16.01.2023);

-transferuri: în mărime de ***** euro, echivalentul sumei de ***** lei; *****euro, echivalentul sumei de ***** lei; ***** euro echivalentul sumei de *****lei către Shashorin Alexanr și a sumei de ***** dolari SUA echivalentul sumei de ***** lei către Telesov Denis (conform informației parvenite de la Moldinconbank SA nr.8544 din 31.10.2022).

- cheltuieli pachete turistice/bilete avia în sumă totală de ***** lei (conform informației parvenite de la SRL „System Capital Management" (TOCO TOUR TM) cu nr. 410 din 19.01.2023).

Succesiv, se atestă că, numerarul indicat în Declarația de avere și interese personale depusă la 16.02.2021 constituie sumele de *****euro și ***** lei, însă potrivit tabelul de calcule detaliat, luând în considerare cheltuielile stabilite supra, soldul maxim la acea dată nu putea depăși suma de ***** lei.

Potrivit Hotărârii de Guvern nr. 923 din 22.12.2020, pentru anul 2021 a fost aprobat cuantumul salariului mediul lunar pe economie în mărime de 8 716,00 lei.

Inspectorul de integritate a reținut că la data de 22.10.2021, data achitării drepturilor de import a automobilului de model ***** 2016, familia CÎSSA înregistrau un sold negativ de -*****lei, iar cheltuiala suportată pentru această tranzacție a constituit suma de ***** lei, corespunzător s-a înregistrat o diferență substanțială de -***** lei.

Astfel, în rezultatul examinării în ansamblu a materialelor acumulate la dosarul de control și calculelor reflectate în tabelul de analiză care este parte componentă a dosarului de control, la data de 22.10.2021 s-a constatat o diferență substanțială substanțială în accepțiunea art. 2 din Legea nr. 133/2016, în mărime de -***** lei, ca urmare a achitării drepturilor de import a automobilului de model ***** 2016, deoarece depășește 20 salarii medii lunare pe economie (anul 2021 – 20*8 716,00 lei = 174 320,00 lei).

În perioada *****conform calculelor efectuate, reflectate în tabelul de analiză, care este parte a dosarului de control, la data de 31.12.2021, familia CÎSSA a înregistrat disponibilități financiare în sumă de ***** lei, care au fost transferate pentru perioada anului fiscal 2022, fiind luate în calcul ca venit.

Conform informațiilor parvenite de la BC „Victoriabank" SA, BC „Moldovaagroindbank" SA și BC „MoldinconBank" SA, familia CÎSSA a extras prin intermediul ATM de pe conturile de card salariale venituri în sumă de ***** lei. Restul salariilor de pe conturile de carduri salariale au fost folosite pentru achitarea bunurilor/serviciilor la diverși comercianți prin intermediul transferurilor interbancare (tranzacții non-numerar).

Alte venituri obținute de familia CÎSSA au constituit următoarele:

-suma de ***** lei, venit obținut din vânzarea automobilului de model *****, a.f-2018 (conform informațiilor parvenite de la Agenția Servicii Publice cu nr. 01/7777 din 02.11.2022);

- eliberare transfer World Food Programme în sumă de 3 ***** lei (conform informației parvenite de la Moldinconbank SA nr.8544 din 31.10.2022);

- suma de ***** lei eliberare numerar cont ***** (25584.44 USD*18,47) (conform informației parvenite de la BC „Moldovaagroindbank" SA nr.8719 din 07.11.2022);

Referitor la suma de 2*****dolari SUA, transferată de dl ***** în contul dnei Cîssa Elena, inspectorul de integritate a acceptat varianta expusă de dl Vladimir CÎSSA, în răspunsul înregistrat cu nr.2275 din 17.03.2023, în care ultimul a declarat că aferent sumei transferate la 29.12.2021, în mărime de 2*****dolari SUA, această sumă a fost donată de către ***** (fratele) în beneficiul dnei Cîssa Elena, fiind luată în calcul în calitate de Venit obținut de subiecții declarării. Referitor la acest aspect, potrivit informației reflectate în declarația de avere și interese personale depusă de dl Vladimir CÎSSA la 17.03.2023 pentru anul fiscal 2022 o atare informația a fost indicată, (conform informației pavenite de la MAIB, la 29.07.2022, dnei Cîssa Elena, i-a fost eliberat numerar în sumă de ***** lei (echivalentul sumei de ***** dolari SUA).

Cheltuielile în numerar realizate în aceeași perioadă s-au cifrat la suma totală de *****lei formate din:

-alimentări card numerar ***** lei;

- sumă în mărime de ***** lei, pentru procurarea motocicletei de model *****, a.f2021, dobândit prin contractul de vânzare-cumpărare din 13.05.2022 (conform bunului fiscal prezentat de SRL „Epidavr");

-sumă în mărime de ***** lei, pentru procurarea automobilului de model *****, a.f -*****, dobândit la 11.02.2022 prin contractul de vânzare-cumpărare (conform informațiilor parvenite de la Agenția Servicii Publice cu nr. 01/7777 din 02.11.2022);

-sumă în mărime de ***** lei, pentru procurarea automobilului de model *****, a.f-*****, dobândit prin contractul de vânzare-cumpărare din 15.04.2022 (conform informațiilor parvenite de la Agenția Servicii Publice cu nr. 01/7777 din 02.11.2022);

-suma de ***** lei, conform Contractului de leasing financiar N FL-1914 din 27.07.2022;

- cheltuieli pentru asigurare în sumă de ***** lei (conform informației parvenite de la „Moldasig” SA cu nr. 4035 din 31.10.2022).

-cheltuieli procurări pachete turistice/bilete avia în sumă totală de ***** lei (conform informației parvenite de la SRL „System Capital Management” (TOCO TOUR TM) cu nr. 410 din 19.01.2023).

Potrivit Hotărârii de Guvern nr. 458/2021, pentru anul 2022 a fost aprobat cuantumul salariului mediul lunar pe economie în mărime de 9 900,00 lei.

Astfel, în rezultatul examinării în ansamblu a materialelor acumulate la dosarul de control și calculelor reflectate în tabelul de analiză care este parte componentă a dosarului de control, suma veniturilor nete obținute de familia CÎSSA, în perioada 01.01.2022-*****, este de 900 571,03 lei (disponibilități financiare în sumă de ***** lei +730 232,08 lei=901 071,13 lei), în timp ce cheltuielile suportate în aceeași perioadă constituie suma de *****lei, fapt ce nu denotă diferență substanțială în accepțiunea art. 2 din Legea nr. 133/2016.

Subsecvent, inspectorul de integritate a subliniat că, sumele enunțate derivă din documentele și informațiile obținute la dosarul de control și care sunt reflectate în tabelul de efectuare a calculelor generate din modificările patrimoniale ale familiei.

În consecință, generalizând descrierea veniturilor obținute/deținute în această perioadă în numerar de familia subiectului controlului, Completul judiciar observă că materialul probator administrat, inclusiv Declarațiile de avere și interese personale pentru anii 2016-2022, nu atestă alte beneficii financiare, nu denotă existența altor surse generatoare de venituri disponibile în numerar decât cele indicate și nu conduc la concluzia că subiectul controlului ar fi procedat la economisirea de resurse financiare sub o formă, sau alta (depozit, împrumut, etc).

La caz, sunt relevante și declarațiile dlui Vladimir CÎSSA oferite la demersul inspectorului de integritate nr. 04-02/3389 din 04.05.2023, privind informarea dacă în perioada *****-***** a beneficiat de careva alte venituri, altele decât cele indicate în Declarațiile de avere și interese personale depuse pentru anii 2016-2022.

Astfel, prin răspunsul nr. 4596 din 31.05.2023 la demersul adresat, subiectul vizat a menționat că împreună cu membrii familiei nu au obținut alte venituri decât cele indicate în Declarațiile de avere și interese personale.

Ținînd cont de prevederile art. 33 alin. (10) din Legea nr. 132/2016, prin demersul nr.04-30/6888 din 14.09.2023 și nr. 04-30/7559 din 03.10.2023 inspectorul de integritate i-a solicitat subiectului vizat-dlui Vladimir CÎSSA expunerea punctului de vedere, cu prezentarea de documente justificative, asupra următoarelor aspecte, după cum urmează:

-Prezentarea actelor confirmative cu privire la disponibilitatea financiară la procurarea autoturismului de model ***** a.f. 2018 procurat la data de 25.08.***** cu suma de ***** Euro, or potrivit calculelor efectuate, subiectul declarării nu dispunea de mijloace financiare să efectueze procurarea enunțată;

-Prezentarea actelor confirmative cu privire la disponibilitatea financiară la procurarea automobilului de model *****, nr/î ***** (Contract de vînzare-cumpărare din 10.07.2020 încheiat între Cîssa Vladimir și Cechir Oleg) contra sumei de ***** lei.

-Prezentarea actelor confirmative cu privire la disponibilitatea financiară la achitarea taxei vamale în cuantum de 97 083,00 lei de către familia CÎSSA pentru vămuirea mijlocului de transport Audi A8 Long a/f 2016 (Chitanță Vamală nr. 633744 import *****).

La 16 octombrie 2023, în cadrul Autorității cu nr.10212 a fost înregistrat Punctul de vedere de vedere al dlui Vladimir CÎSSA.

Astfel, analizând explicațiile din Punctul de vedere prezentat, prin prisma dreptului discreționar și a liberei convingeri la aprecierea faptelor existente, în coroborare cu cadrul normativ relevant, inspectorul de integritate a conchis următoarele:

În ceea ce privește disponibilitatea financiară de procurare a autoturismului de model ***** a.f. 2018 procurat la data de 25.08.*****, subiectul declarării a indicat că autoturismul sus-nominalizat a fost cumpărat din Statele Unite ale Americii de către dl *****, banii fiind achitați de ultimul. În acest sens, având în vedere consecutivitatea transferului efectuat de dna Cîssa Elena la 05.08.***** în suma de ***** Dolari SUA, și ulterioara achitare de către dl ***** a sumei de ***** Euro pentru procurarea automobilului ***** în beneficiul familiei CÎSSA, inspectorul de integritate a admis că costul automobilului a fost achitat de către ***** anume din contul sumei de ***** dolari SUA, transferată de dna Cîssa Elena.

Referitor la disponibilitățile financiare de suportare a cheltuielilor la procurarea mijlocului de transport automobilului de model ***** și a achitării drepturilor de import, subiectul vizat în Punctul de vedere prezentat a menționat că mijloacele financiare provin din veniturile acumulate și economiile indicate în Declarațiile de avere și interese personale. Sub acest inspectorul de integritate, a apreciat critic alegațiile invocate, ori în cadrul controlului au fost luate în calcul toate sursele de venit ale familiei CÎSSA, subiectul controlului neprezentând careva acte justificative suplimentare ce ar demonstra existența unor alte surse de venit, decât cele stabilite și respectiv ce ar justifica diferența stabilită.

Corespunzător, în circumstanțele în care în cadrul controlului averii și intereselor personale au fost luate în calcul toate sursele de venit stabilite, cum ar fi sursele de venit indicate pe propria răspundere de către Vladimir CÎSSA în declarațiile sale de avere și interese personale, sursele de venit indicate în fișele de verificare a obligațiunilor fiscale ale SIA al Serviciului Fiscal de Stat, iar subiectul controlului a menționat că nu a obținut alte venituri decât cele indicate în Declarațiile de avere și interese personale depuse și nu a putut prezenta justificative (acte confirmative de proveniență și care nu ar intra în contradicție cu informațiile reflectate în declarațiile de avere și interese personale depuse pe parcursul deținerii calității de subiect al declarării averii și a intereselor personale) privind disponibilitățile financiare ce sunt constatate ca diferență între veniturile sale în raport cu cheltuielile sale pentru aceeași perioada, inspectorul de integritate întemeiat a concluzionat că deținerea averii stabilite în cadrul controlului ca diferență substanțială are caracter nejustificat.

În lumina celor expuse supra, autoritatea publică pîrîtă întemeiat a constat încălcarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale de către dl Vladimir CÎSSA, deputat în cadrul Adunării Populare a Unității teritoriale autonome Găgăuzia, ex-Președinte al Adunării Populare a Unității teritoriale autonome Găgăuzia, precum și întemeiat a constatat diferență substanțială și deținerea averii cu caracter nejustificat, în mărime de -***** în anul fiscal ***** la 27.09.*****; în mărime de -***** lei pentru anul fiscal 2020 la 10.07.2020; în mărime de -***** lei pentru anul fiscal 2021 la 22.10.2021, diferențe ce au fost constatate între averea dobândită și veniturile obținute pentru aceeași perioadă de către dl Vladimir CÎSSA și membrii familiei, circumstanțe care nu au fost combătute de reclamant nici în cadrul efectuării controlului și nici pe parcursul examinării prezentei cauze.

În continuare Completul judiciar reține că, potrivit art. 29 Codul administrativ, orice măsură întreprinsă de autoritățile publice prin care se afectează drepturile sau libertățile prevăzute de lege trebuie să corespundă principiului proporționalității. O măsură întreprinsă

de autoritățile publice este proporțională dacă: a) este potrivită pentru atingerea scopului urmărit în temeiul împuternicirii atribuite prin lege; b) este necesară pentru atingerea scopului; c) este rezonabilă. Măsura întreprinsă de autoritățile publice este una rezonabilă dacă ingerința produsă prin ea nu este disproporțională în raport cu scopul urmărit.

Totodată, art. 137 Codul administrativ reglementează că, în exercitarea dreptului discreționar atribuit, autoritățile publice trebuie să acționeze cu bună-credință în limitele legal stabilite și cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul. Dacă autoritatea publică poate decide discreționar și doar una din mai multe consecințe juridice este legală, atunci dreptul discreționar al autorității publice se reduce la alegerea consecinței juridice/soluției legale. Stările de fapt identice în esență se tratează identic. O tratare neidentică a două stări de fapt identice se admite numai dacă există un motiv obiectiv. Dacă într-un caz autoritatea publică și-a exercitat dreptul discreționar într-un anumit mod, atunci în cazuri similare ea este obligată să își exercite dreptul discreționar în același mod. Această regulă nu se aplică dacă autoritatea publică intenționează să își schimbe în viitor practica de exercitare a dreptului discreționar în cazuri similare.

Principiul statului de drept, care include respectul pentru demnitatea și drepturile omului, dă naștere obligației statului de a utiliza instrumente juridice proporționale de drept administrativ pentru realizarea scopurilor publice. Această obligație, având în vedere că afectează interesul public, impune și anumite trăsături ale procedurii administrative.

La rândul lor, realizând pe deplin competențele legale procedurale, instanțele de contencios administrativ iau în considerare litigiile legate de exercitarea autorităților publice ale autorităților executive, autonomiei locale, funcționarilor acestora, precum și alți titulari ai autorităților publice. În acest domeniu există riscul de a permite atingerea sau chiar încălcarea drepturilor unui cetățean în procesul relațiilor dintre cetățean, persoane fizice și stat, și în acest domeniu este deosebit de important ca instanțele administrative să asigure protecția efectivă, implicându-se ca un garant al restabilirii depline a drepturilor, libertăților și intereselor legitime încălcate ale persoanelor fizice și juridice.

În acest context, aplicarea corectă a principiului proporționalității de către instanțele de jurisdicție administrativă, aplicarea corectă a potențialului testului proporționalității - poate avea un impact enorm asupra asigurării ordinii de drept și a statului de drept în activitățile realizate de subiecții puterii.

Din punct de vedere conceptual, proporționalitatea acțiunilor administrative, mai ales la emiterea unui act administrativ individual, constă în obligația organelor statului de a nu permite ingerința în drepturile cetățeanului, decât în condițiile legii, într-o manieră armonioasă și echilibrată și numai atunci când aceasta este cerută de interesul public, fără a afecta esența drepturilor subiective. Este posibil să se interfereze cu drepturile omului prin activitate administrativă, dar această acțiune trebuie să fie proporțională cu scopul legitim urmărit, să fie adecvată, necesară și rezonabilă.

Curtea Constituțională a Republicii Moldova, elaborând legislație constituțională, propune și dezvoltă constant conceptul de legalitate și proporționalitate, statuând că exercitarea drepturilor și libertăților nu poate fi supusă restricțiilor, cu excepția celor prevăzute de legea, urmărește unul sau mai multe scopuri legitime prevăzute de Constituție pentru realizarea acestor obiective este necesară și proporțională cu situația în care se aplică măsura (HCC nr. 5 din 25 februarie 2020, §94).

În această ordine de idei, Completul judiciar specializat va nota că proporționalitatea, constituie un element obligatoriu care reflectă în aplicare principiul legalității activității

administrative. Controlul judiciar efectiv obligă instanța de contencios administrativ să verifice respectarea acestei axiome legale de către autoritățile publice.

În special art. 225 Cod administrativ, prin care se definesc limitele controlului judiciar, arată că verificarea implementării și respectării dreptului discreționar de către autoritatea publică se limitează la analiza modului în care autoritatea publică: a) a exercitat discreția; b) ia în considerare toate faptele relevante; c) a respectat limitele legale de apreciere; d) a folosit dreptul discreționar în conformitate cu scopul pentru care este acordat prin lege.

Prin urmare, fiecare hotărâre care își exercită competența administrativă trebuie să conțină analiza testului de proporționalitate a activității administrative. Respectarea proporționalității acțiunilor administrative constituie responsabilitatea autorităților administrative.

Un act administrativ, ca orice altă măsură suverană, trebuie să respecte și principiul proporționalității. Astfel, orice măsuri luate de autoritățile publice care atinge drepturile și libertățile prevăzute de lege trebuie să respecte principiul proporționalității. Sintagma „ar trebui ”, folosită de legiuitorul Republicii Moldova în textul articolului 29 din Codul administrativ, înseamnă datoria absolută a autorităților publice de a respecta proporționalitatea la luarea măsurilor oficiale, precum și datoria instanței de a verifica respectarea proporționalității, mai ales în cazurile de depunere a unei cereri de contestare.

Principiul proporționalității decurge în mod inerent dintr-o înțelegere și acceptare a statului de drept și are ca scop protejarea cetățenilor de administrația publică disproporționată.

Astfel, mijloacele pentru atingerea unui anumit scop trebuie să fie adecvate, necesare și rezonabile. Măsura este adecvată numai dacă poate atinge scopul dorit și este necesară numai dacă nu există alte mijloace la fel de adecvate care să nu încalce drepturile persoanei în cauză. Mai mult, legătura dintre scop și mijloace nu trebuie să fie neîntemeiată. Încălcarea principiului proporționalității nu poate fi înlăturată și duce la nelegalitatea actului administrativ în ansamblul său.

De asemenea, Completul evidențiază că, atunci când emite un act de constatare, inspectorul de integritate urmează să țină cont și de scopul Legii nr. 133/2016, așa cum acesta a fost identificat de legiuitor în articolul 1 alin. (2) - instituirea măsurilor de prevenire şi de combatere a îmbogăţirii nejustificate, a conflictelor de interese, a stărilor de incompatibilitate, precum și a încălcării regimului juridic al restricțiilor și limitărilor.

Completul judiciar specializat, pornind de la argumentele și analizele reflectate mai sus, concluzionează că la caz, sancțiunile aplicate de inspectorul de integritate: *(i).* Se sesizează în termen de cel mult 5 zile din momentul în care actul de constatare rămâne definitiv, autoritatea competentă în vederea încetării funcției deținută de dl Vladimir CÎSSA. *(ii).* Se decade, dl Vladimir CÎSSA, deputat în cadrul Adunării Populare a Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia, ex-Președinte al Adunării Populare a Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia din dreptul de a exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepția funcțiilor elective, pe o perioadă de 3 ani în condițiile art. 23 alin. (5) - (7) din Legea nr. 133/2016. *(iii).* Se înscrie dl Vladimir CÎSSA în Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică de la data la care a rămas definitiv actul de constatare, a rămas definitivă şi irevocabilă hotărârea judecătorească prin care se confirmă existența averii nejustificate sau de la data eliberării sau destituirii din funcția publică -corespund principiului proporționalității și cadrului legal. Or, în corespundere cu prevederile art. 34 alin. (1) și (3) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, dacă inspectorul de integritate constată că averea și interesele personale nu au

fost declarate în mod corespunzător sau că între averea dobândită în timpul exercitării mandatelor, a funcției publice sau de demnitate publică și veniturile obținute și cheltuielile realizate în aceeași perioadă există o diferență substanțială, acesta emite un act prin care constată încălcarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, aplică sancțiunea contravențională și alte măsuri prevăzute de lege. (3) Dacă constată o diferență substanțială între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea dobândită a persoanei supuse controlului, inspectorul de integritate dispune încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale acesteia și aplică interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică. Autoritatea sesizează, în termen de cel mult 5 zile din momentul în care actul de constatare rămâne defmitiv, conducerea organizației publice sau a autorității responsabile de numirea în funcție a subiectului declarării în vederea încetării mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale acestuia.

În conformitate cu art. 23 alin. (5) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale persoana a cărei avere a fost constatată, în totalitate sau în parte, ca fiind nejustificată, printr-o hotărâre judecătorească defnitivă, va fi destituită sau revocată, după caz, din funcția pe care o deține.

De asemenea, în accepțiunea art. 23 alin. (6) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, subiectul declarării eliberat sau destituit din funcție potrivit prevederilor alin. (3)-(5) este decăzut din dreptul de a mai exercita o funcție publică și/sau o funcție de demnitate publică, cu excepția funcțiilor elective, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării sau destituirii din funcția publică ori de demnitate publică respectivă sau de la data încetării de drept a mandatului său. Dacă persoana a ocupat o funcție electivă, ea nu mai poate ocupa aceeași funcție pe o perioadă de 3 ani de la data încetării mandatului.

În lumina celor expuse supra, Completul judiciar va respinge ca neîntemeiat argumentul reclamantului precum că Actul de constatare nr.152/30 din 29.11.2023 este unul nemotivat. Or din analiza conținutului este posibil de recunoscut punctele de vedere din care autoritatea publică a reieșit în cadrul exercitării și realizării inclusiv a dreptului discreționar. În această ordine de idei, Completul judiciar va reține că, în cuprinsul actului analizat este detaliată fiecare acțiune a inspectorului cu trimiterile de rigoare la norma legală respectivă, cît și cu detalierea exactă a calculului veniturilor și cheltuielilor pentru perioada supusă contrulului, la fel motivarea cuprinde detalierea investigațiilor realizate de inspector, analiza opiniilor persoanelor implicate în procesul de investigare, cât și a subiectului verificării.

În contextul celor expuse, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău consideră că actul de contestare nr. 152/30 din 29 noiembrie 2023, a fost emis cu respectarea prevederilor legale, concluziile inspectorului de integritate sunt fondate şi argumentate şi nu există temei de anulare a actului respectiv.

Reieşind din cele expuse expuse supra, Completul judiciar conchide că acțiunea reclamantului Cîssa Vladimir privind contestarea actului administrativ, este una neîntemeiată.

În conformitate cu prevederile art.,art.224 alin. (1) lit. f), 225 Cod Administrativ, art. 389-390 CPC, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău

H O T Ă R Ă Ș T E :

Acțiunea în contencios administrativ înaintată de Cîssa Vladimir împotriva Autorității Naționale de Integritate cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil-Actul de constatare nr.152/30 din 29.11.2023, ***se respinge ca neîntemeiată.***

Hotărîrea poate fi contestată cu recurs în Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni.

Preşedintele completului,

Judecătorul /semnat/ Mîra Ghenadie

Judecătorii /semnat/ Dașchevici Grigore

/semnat/ Bostan Angela